Слонёнок Эли и Клепчик-Бебчик

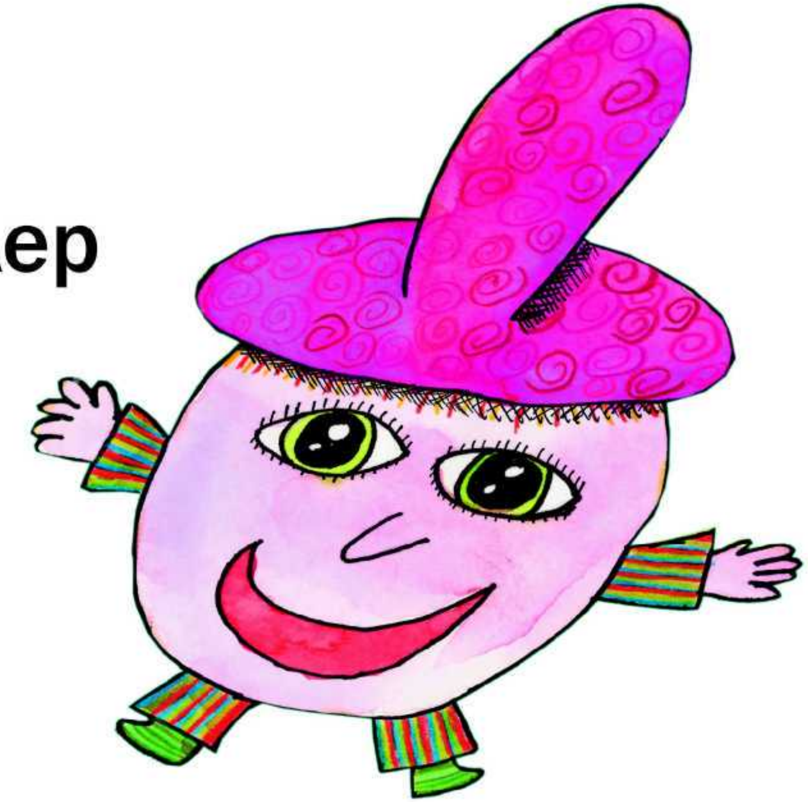

Автор:
Борис Сандлер

Переводчик: Елена Сарашевская
Дизайнер: Татьяна Истомина

2018

Совместный проект интернет-журнала «Идиш бранжэ», газеты «Биробиджанер штерн» и Центра детского творчества г. Биробиджана

ייִדיש בראַנזשע

Yiddish Branzhe

ביראָבידזשאַנער שטערן

Биробиджанер штерн

Координатор проекта: Елена Сарашевская

Издано с использованием средств гранта Президента Российской Федерации на развитие гражданского общества, предоставленного Фондом президентских грантов

Партнеры проекта: общественная организация «Историко-культурное наследие ЕАО» и Биробиджанская еврейская община «Фрейд»

Отпечатано в типографии «Омега-Пресс», г. Хабаровск. Тираж 200 экземпляров.

Птичка Алэф из старого граммофона

Сон слонёнка Эли

Далеко-далеко, в джунглях, жил слонёнок по имени Эли. Он мало чем отличался от других слонят, разве что одно ухо у него было чуть меньше второго.

Однажды Эли проснулся среди ночи. Почему? Слонёнку приснилось, будто маленькая птичка напевает ему в ухо песенку. И было в той песенке одно лишь слово — «идиш». Эли вдруг стало печально на душе, и он открыл глаза. Проснувшись, он почесал хоботком ухо, которое поменьше, и в которое пела птичка, — словно собирался вытащить оттуда песенку и рассмотреть её поближе. Эли снова услышал это незнакомое слово — «идиш», но теперь оно звучало где-то внутри, в том месте, где он почувствовал печаль.

Весь день слонёнок задумчиво бродил по джунглям. Кого он только ни спрашивал, что значит слово «идиш», но никто не знал ответа на его вопрос. Никто и никогда прежде не слышал этого слова. Уже под вечер он пришёл к своему дедушке Элиягу и спросил у него, не знает ли он, что значит слово «идиш»?

Почтенный Элиягу славился своей мудростью на всю округу. Из самых дальних и тёмных уголков джунглей отправляли к нему посланников, чтобы получить совет или ответ на вопрос. И хотя иногда старый слон впадал в дрёму, его большие уши продолжали плавно шевелиться в прозрачном воздухе, улавливая каждый звериный вздох и «ох».

Вот и сейчас он слушал своего внука, прикрыв глаза. Но когда Эли громко произнёс слово «идиш», уши досточтимого старца вздрогнули.

— Ох ун вэй! — вздохнул он.

— Что это значит? — спросил Эли.

— Это значит, дитя моё, идиш.

— И это всё? — удивился Эли.

— Всё... И ещё чуть-чуть...

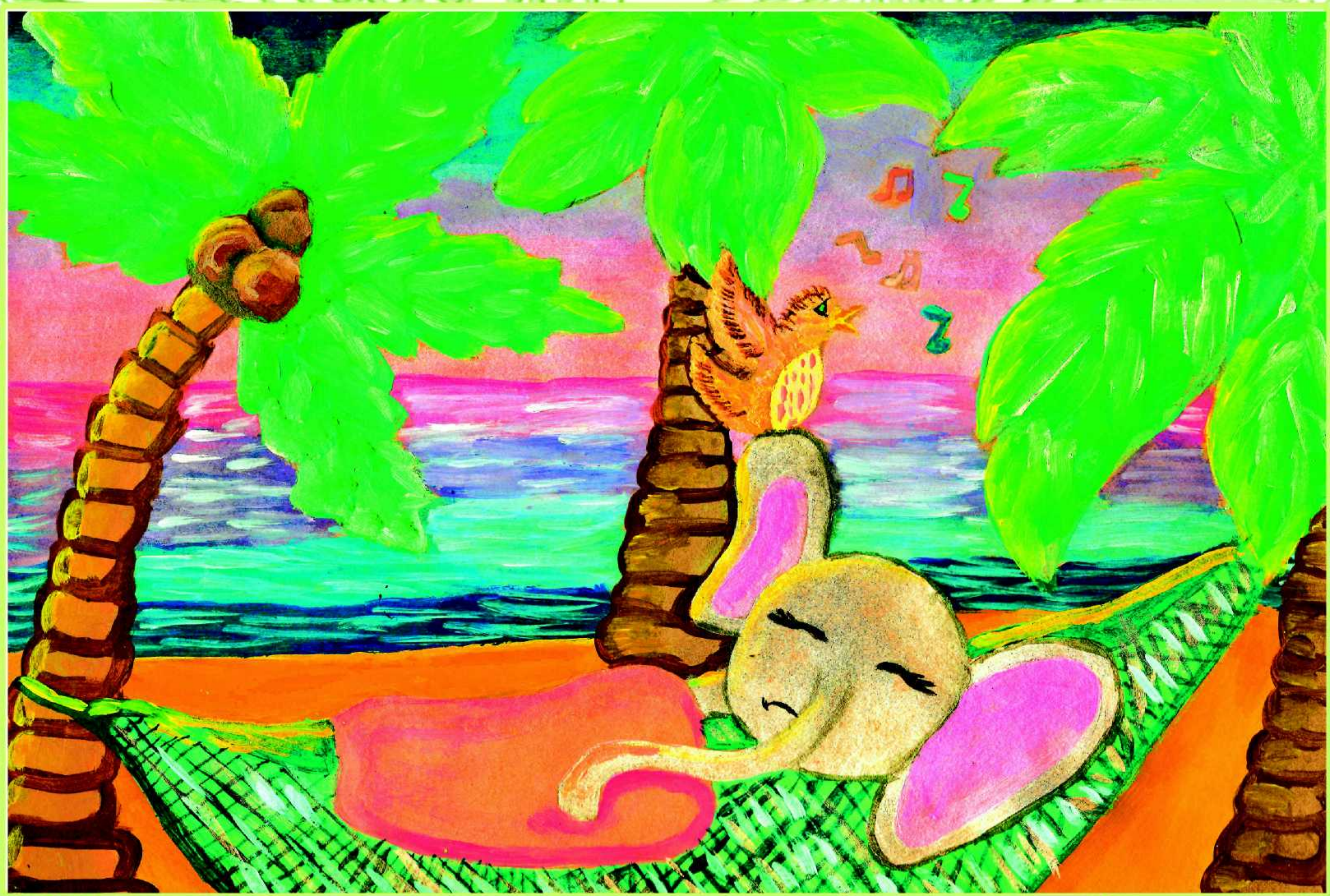

Старый мудрец спрятал под хоботом улыбку, немного помолчал, будто снова задремал, и вдруг чихнул.

— Будь здоров, дедушка!

— Спасибо... А нис из а симэн, аз мэ лэбт, — произнес старик и широко улыбнулся.

— Какие диковинные слова, — сказал Эли.

— Так говорят на идише, — объяснил дедушка. — Чихаем — значит, живем... Вот послушай:

Слон где-то в джунглях чихнул на полянке —
Почки раскрылись в саду спозаранку! [1]

Эли даже подпрыгнул от радости. Он светился, как солнечный лучик, проникший на полянку сквозь заросли джунглей.

— А я раньше не знал, что когда чихает слон, то наступает весна и распускаются почки на деревьях!

Старый Элиягу покивал своей умной головой, как это принято у мудрецов, которые знают немного больше, чем говорят. А слонёнку не терпелось задать второй вопрос:

— Может быть, дедушка, ты знаешь, как зовут ту птичку, что пела в моем сне песенку «Идиш»?

— Как же я могу это знать? Ведь меня в твоём сне не было, — ответил старик.

Но увидев, что внук погрустнел, он добавил:

— Судя по всем признакам, это птичка Алэф.

— Алэф! — громко повторил Эли. — А где она живёт, дедушка? Как мне её отыскать?

— Хороший вопрос, — тяжело вздохнул Элиягу.

Он почесал кончиком хобота между ушей, которыми всё время обмахивался, отгоняя от себя назойливых москитов, и, наконец, произнёс:

— Если думать, что-нибудь да и придумаешь!

Он вытянул хобот, пошарил им в тёмном уголке и извлёк оттуда запылившийся ящичек, из которого росло большое жестяное ухо.

---

[1] — перевод с идиша Зелины Искандеровой.

МУДРЫЙ
СЛОН

Эли отпрянул в сторону.

— Что это? — спросил он настороженно.

Старик сдул с ящичка пыль, и теперь уже чихнул Эли.

— Это граммофон! — с гордостью сказал Элиягу. — Правда, граммофон без пластинки — всё равно что слон без бивней.

Его сморщенный хобот снова нырнул в тёмный уголок и нашёл там чёрную плоскую вещицу, которую он положил на ящичек.

— Твоя бабушка, светлой памяти, очень любила эту песенку.

Эли с огромным любопытством смотрел, как дедушка крутит ручку граммофона. Вскоре из большого жестяного уха раздался такой шум, будто оттуда вылетел рой москитов. И в это же время дребезжащий голосок начал негромко петь:

Афн припэчик брэнт а файерл ун ин штуб из хэйс,
Ун дэр ребэ лэрнт клэйнэ киндэрлэх дэм алэф-бэйс... [2]

— Алэф! — услышал Эли знакомое слово. — Ведь так зовут красивую птичку из моего сна!

Домой Эли шёл счастливый. Через густые кроны деревьев едва проглядывали редкие звёзды на ночном небосклоне. Но слонёнку было достаточно одной единственной звёздочки. Ей он мог доверить свой большой секрет: теперь он знает, где живёт птичка Алэф.

— Она свила себе гнёздышко в дедушкином граммофоне, — рассказывал Эли звёздочке. — Она живет там с другими птичками из семьи Алэф-Бэйс. Дедушка говорит, что, если я с ними познакомлюсь и подружусь, я пойму, что такое идиш.

Далёкая звёздочка поблёскивала в ответ на слова Эли, она радовалась вместе с ним, а может быть, даже немного ему завидовала.

---

[2] — На припечке горит огонек и в доме тепло,
И ребе учит с малышами алэф-бэйс (азбуку).

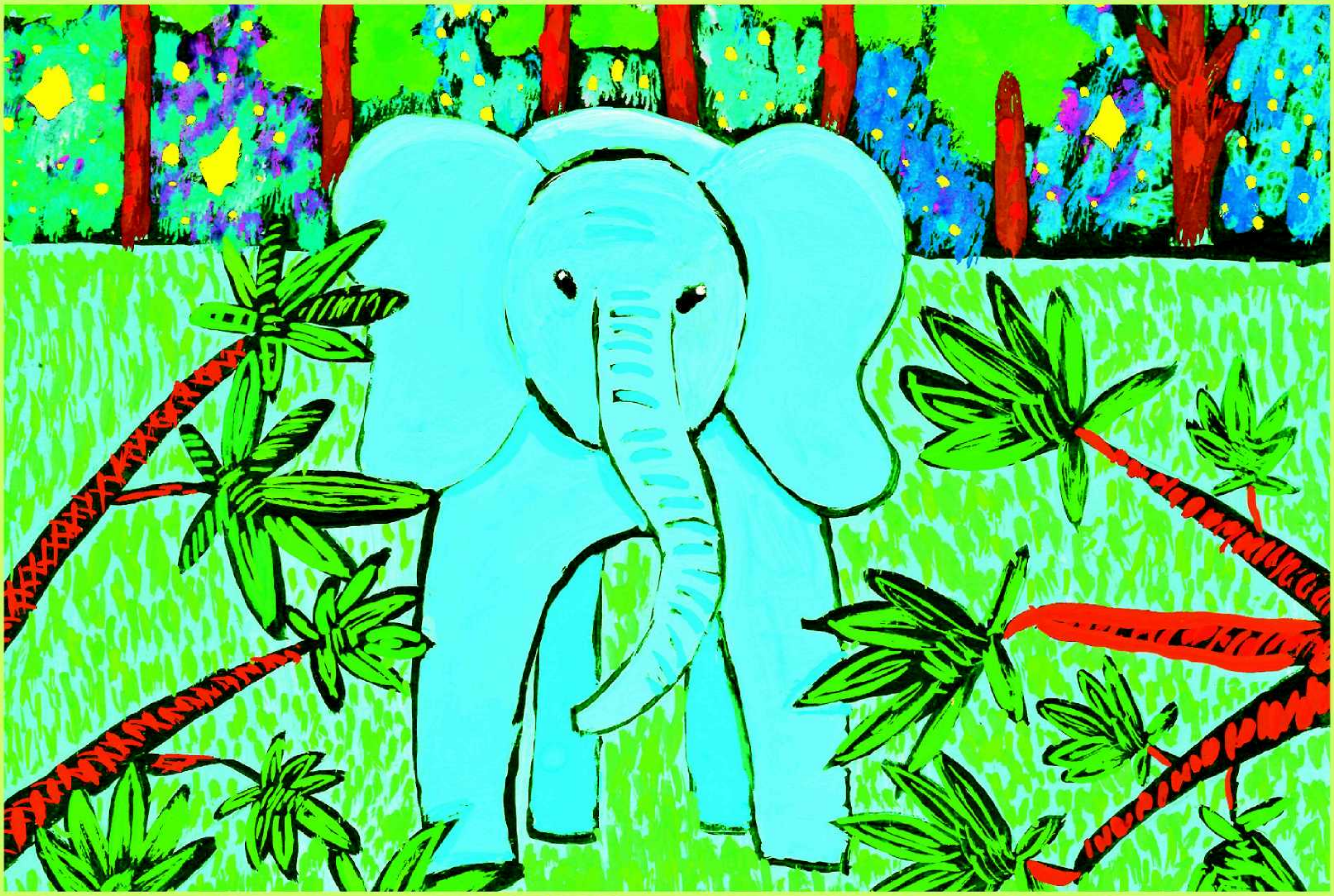

Вверх тормашками и наоборот

На следующий день слонёнок Эли отправился на Солнечную полянку, где играют его друзья. Здесь всегда весело и шумно. Иногда, правда, игры заканчиваются рычалками и царапками. Но никто на это не обращает внимания, потому что зверята, известное дело, задиры. К тому же они быстро мирятся и забывают о ссоре.

Эли спешил к своему лучшему другу, львёнку Арье. Он хотел скорее поведать ему о птичке Алэф, песенке «Идиш» и чудесном дедушкином граммофоне. Однако, увидев львёнка, Эли растерялся: тот стоял головой вниз, а лапами вверх.

— Что случилось, Арье? — удивлённо спросил слонёнок.

— М-м-м, — только и смог ответить львёнок.

— Почему ты так стоишь?

— М-м-м, — снова невнятно произнёс Арье и, наконец, сказал: — Потому что я хочу понять, что такое вниз тормашками.

— Ты сегодня какой-то странный, — начал сердиться Эли.

— Моя м-мама говорит, что у меня всё вечно вверх тормашками, — объяснил Арье. — Вот я и решил посмотреть, как должно быть наоборот, вниз тормашками.

— Ну и что же ты видишь? — поинтересовался Эли.

— Т-т-твои ноги, — еле выговорил Арье.

— Ноги? Правильно! — обрадовался Эли. — И откуда они растут, ты видишь?

— Да... Из тебя, Эли.

— Мой дедушка говорит: «Если ты видишь, откуда растут ноги, значит, у тебя есть голова!».

Арье помолчал немного и спросил:

— А где же моя голова?

— Там, где должна быть твоя голова, находятся твои лапы... То есть сейчас у тебя действительно всё

наоборот, — удивленно сказал Эли. Сам-то он только теперь до этого додумался.

— Если так, — обрадовался львёнок, — то я всё понял: вверх тормашками — это когда всё с ног на голову. Наоборот! Он вскочил на лапы, потряс головой, как будто хотел убедиться, что она на месте, и сказал:

— Твой дедушка — большой мудрец! Оглядевшись по сторонам, Арье предложил:

— Давай взберёмся на эту горку и скатимся оттуда. Эли почесал хоботом между ушей, как делал его дедушка всякий раз, когда думал.

— Но я хотел рассказать тебе про птичку Алэф, — сказал он в ответ.

— Птичек я не люблю, — перебил его львёнок. — У них есть крылья и их трудно поймать.

— Птичка Алэф не такая, как другие, — попытался объяснить Эли своему другу. — Она поёт песенку про идиш.

— Идиш? А что это такое? Его едят?

Эли надул хобот: это значит, что он рассердился.

— У тебя одна еда на уме.

Арье не обратил внимания на слова Эли. Ясное дело: слоны — вегетарианцы, они птичек не едят. Слону достаточно протянуть хобот к листочкам на дереве — и у него уже есть еда на целый день.

— Не обижайся на меня, Эли, — Арье потёрся носом о тёплый бок слонёнка. — Если идиш нельзя съесть, то что это такое?

— Идиш — это красивая песенка, которая живет в граммофоне моего дедушки.

— Граммофон? Я такую вещь никогда не видел.

— Граммофон слушают.

— Как же можно слушать то, чего никогда не видел? — пожал плечами Арье.

Эли немного помолчал. Получалось, что его друг прав.

— Хорошо! — решил он. — Пойдём к моему дедушке, ты увидишь граммофон и услышишь красивую песенку про идиш.

Вскоре они оба были в гостях у старого Элиягу.

— Это Арье, мой друг, — сказал Эли. — Он хочет увидеть и послушать твой граммофон.

Старик ответил не сразу. Он некоторое время разглядывал друга своего внука, будто решал, стоит ли показывать маленькому лохматому львёнку такое сокровище. Наконец, он тихо произнёс:

— Арье капойэр, Эли фаркерт.

Друзья посмотрели друг на друга и в один голос спросили:

— Что это значит?

— Так, ребятки, говорят на идише: у Арье всё вверх тормашками, а у Эли наоборот.

— И это всё? — удивились Эли и Арье.

— Всё... и еще чуть-чуть... — старый мудрец по привычке спрятал улыбку под хоботом.

Он покрутил ручку граммофона, и зазвучала красивая песенка про идиш...

По пути домой Арье спросил у своего друга:

— А как твой дедушка узнал, что у меня всё вверх тормашками, а у тебя — наоборот?

Эли ответил не сразу. Как внук мудреца он ждал, когда в голову придёт умная мысль. И она пришла.

— Может быть, это написано у каждого из нас на лбу? Арье кивнул:

— Может быть... — И добавил:

— Жаль только, что этой красивой песенкой сыт не будешь.

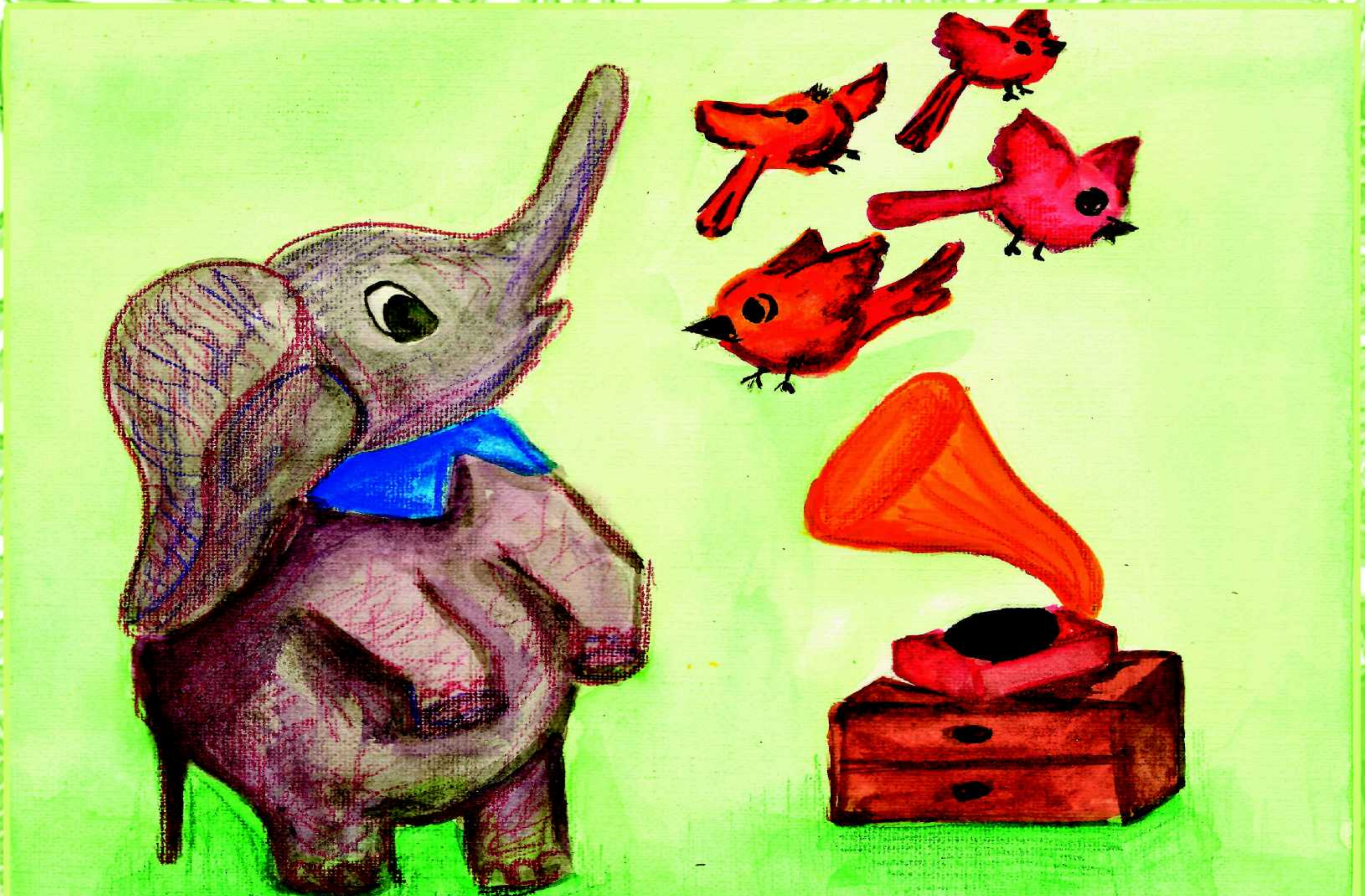

Эли и Арье ищут способ познакомиться с семьёй Алэф-Бэйс

Слонёнок Эли и львёнок Арье лежали кверху животиками на самой вершине Солнечной горки. Сначала они с этой горки немного покатались, а теперь лежали и смотрели в небо. А когда смотришь в далёкую и глубокую небесную синь, в голову приходят разные фантазии.

— Если бы я был птичкой, — мечтал Эли, — я подружился бы с птичкой Алэф и со всеми её братьями и сёстрами из семьи Алэф-Бэйс. — Но семья Алэф-Бэйс живёт в граммофоне твоего дедушки, — заметил Арье.

— Правильно...

— А ты слишком большой и не поместишься в этом маленьком ящике! — объяснил Арье своему другу.

Эли немного помолчал, мечтательно посмотрел ввысь, словно уже видел себя парящим в небесах, и сказал:

— Если бы я был птичкой, я непременно нашел бы способ впорхнуть в дедушкин граммофон.

Арье задумчиво притих, а потом с гордостью произнёс:

— Я знаю дорогу к семье Алэф-Бэйс!

Он подполз поближе к своему другу и прошептал ему в ухо, как будто это был большой секрет: «Они влетают в граммофон твоего дедушки тем же путём, что и вылетают оттуда!». Ну конечно! Именно так они туда и попадают! Хобот Эли взвился вверх и уже был готов трубить от радости, однако Арье тут же огорошил друга:

— Но тебе это не поможет!

— Почему? — удивился Эли.

— У тебя нет крыльев!.. Слонёнок опустил хобот и загрустил.

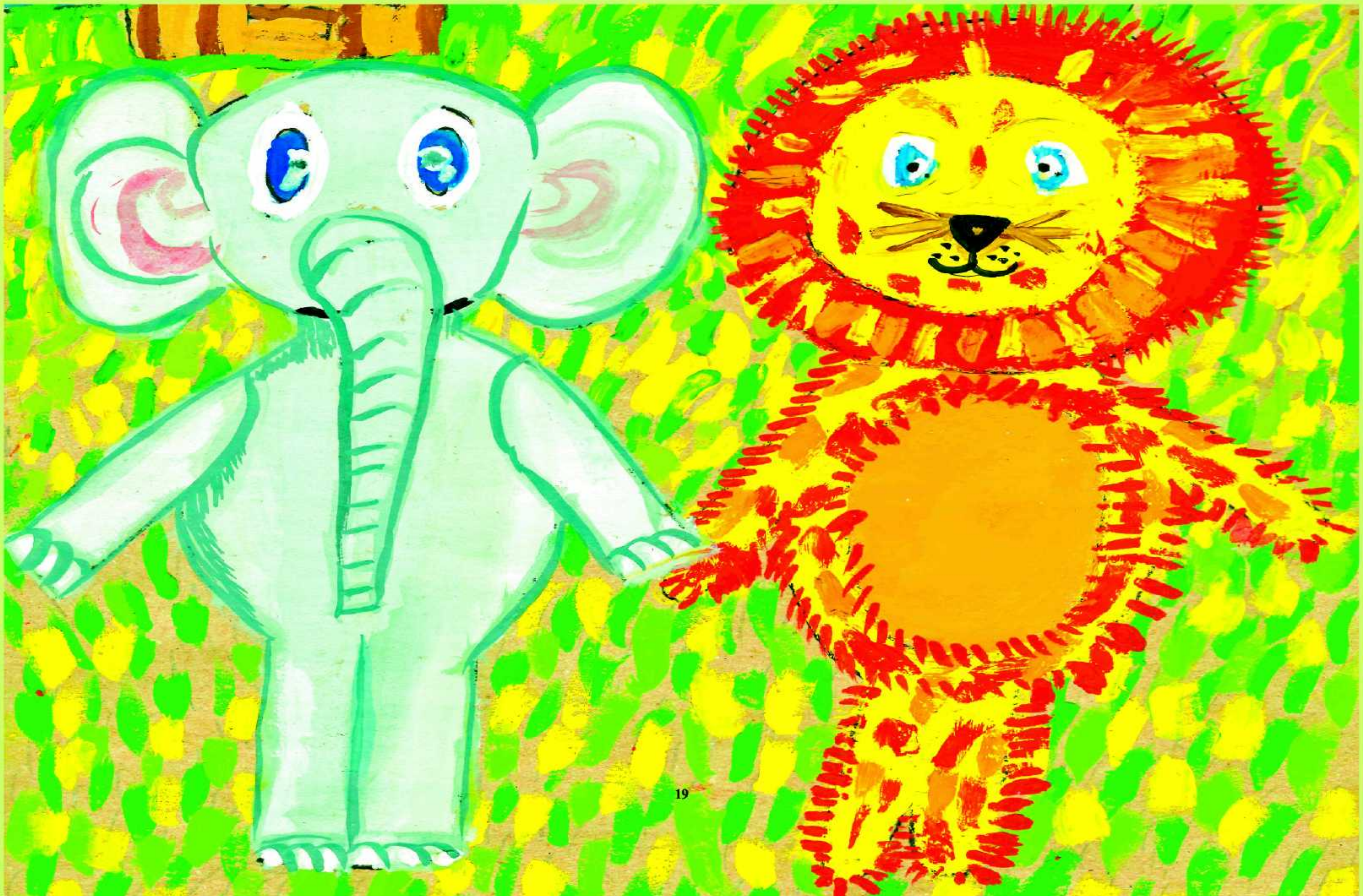

— Если так,— готов был расплакаться Эли,— то я никогда не смогу познакомиться с семьей Алэф-Бэйс и никогда не пойму идиш?!

— Есть другой способ! — продолжал фантазировать Арье. — Семья Алэф-Бэйс сидит в граммофоне твоего дедушки, как в клетке...

— Но ты же сам сказал, что они оттуда вылетают...

— Правильно,— перебил слонёнка Арье. — Но когда именно они вылетают?

Эли почесал кончиком хобота свое маленькое ухо, будто вопрос львёнка застрял там — и ни туда ни сюда.

— Буквы вылетают из граммофона, когда... Когда... — бубнил Эли и, наконец, вспомнил: — Когда дедушка вращает черную пластинку!

— Верно! Не зря твой дедушка мудрец!

— Ну и что дальше? — растерянно спросил Эли. Арье вскочил на лапы и решительно произнёс:

— Надо идти к твоему деду!

От Солнечной полянки до Элиного дедушки идти было недалеко. Но за разговором дорога еще короче, и Арье стал рассказывать другу о своём золотом плане. Эли слушал и удивлялся: наверное, у Арье дедушка тоже мудрец.

Когда друзья добрались до жилища Элиягу, выяснилось, что старика-слона нет дома.

— Может, это и к лучшему,— заметил Арье. — Никто нам не помешает.

— Но мы ведь не знаем, как заставить пластинку вращаться,— отозвался Эли.

— Это ты не знаешь, а я знаю!

Они подошли к граммофону — черная пластинка лежала на ящичке, еще со вчерашнего дня, когда два друга были здесь. Арье взялся за ручку сбоку граммофона и несколько раз покрутил ее. Граммофон ожил. Пластинка начала вращаться, и послышалась знакомая песенка: «Афн припэчик брэнт а файэрл...».

В этот момент Арье крикнул своему другу:

— Ну, Эли, давай!

И Эли, следуя плану друга, сунул хобот в большое жестяное ухо граммофона.

— Ты поймал их? — спросил Арье.

Звуки песенки тем временем, будто маленькие огоньки во тьме, один за другим, стали угасать, и вдруг совсем погасли.

— А теперь что мне делать, Арье? — прогундосил слонёнок.

— Вытягивай хобот потихоньку, чтобы птички не вылетели! — скомандовал Арье.

— Я не могу... Мой хобот застрял в граммофоне...

На этих словах в дом вошел старый Элиягу.

— Что здесь происходит? — спросил он. — Что твой хобот потерял в моём граммофоне? Арье ответил:

— Эли хотел поймать птичек из семьи Алэф-Бэйс, поэтому он сунул хобот в ваш граммофон, но он там застрял — и теперь ни Эли туда, ни птички сюда. Я его предупреждал, что он слишком большой...

Казалось, что Арье никогда не перестанет говорить. Но вдруг стало тихо.

— Я понимаю вас, фантазёры, — кивнул дедушка.

Он тяжело сел в свое широкое кресло, почесал между ушами — там, где прячутся его умнейшие мысли, и сказал со вздохом:

— У нас есть выбор: или оставить Эли без хобота, или граммофон — без Эли.

— Лучше второе! — закричали в один голос Эли и Арье...

По пути домой Эли все время подносил кончик хобота к глазам, будто хотел убедиться, что он на месте.

— Нам надо найти другой способ знакомства с семьёй Алэф-Бэйс, — вздохнул он.

Арье, обычно говорливый, сейчас молчал. Он сердился на своего товарища: «Иметь такой длинный нос, — думал он, — и провалить такой золотой план!».

Мартышка Маня и синий дракон

Счастливый оттого, что дедушка Элиягу научил его нескольким первым буквам из Алэф-Бэйс, Эли все время их повторял. Чтобы никто ему не мешал, он нашел в джунглях тихий уголок и, сидя на пеньке под пальмой, громко произносил: Арье — Алэф, Бэр* — Бэйс, Гусь — Гимл...

Дедушка объяснил ему: «Все, что живет на земле, имеет имя. Каждое имя начинается со своей буквы. Вспомни имена своих друзей, и тебе легче будет запомнить Алэф-Бэйс!».

Эли так и сделал. Но когда он дошёл до буквы Далэт, то невольно с его языка слетело слово «дракон». Эли даже вздрогнул. Сам он живого дракона никогда не видел, и, конечно же, дружить с ним — тоже никогда не дружил. Но он слышал, как старый тигр Терах рассказывал, что давным-давно в горах жили драконы. Были они большие и злые, а по ночам они вылетали из пещер и нападали на животных. Никого не боялись эти драконы. У них были большие сильные крылья, а из пасти вырывалось пламя.

В этот момент Эли почувствовал, как на его голову что-то упало. Он не был трусишкой. Но когда думаешь про драконов, тебе становится страшно, и ты зажмуриваешь глаза.

— Эй, Эли, — услышал он, как кто-то зовет его.

Слонёнок открыл глаза и увидел банан. Банан был в руках у мартышки Мани. До этого она сидела на пальме и слушала, как Эли выкрикивает знакомые имена. Вдруг она услышала — «дракон», и уронила банан.

— Что ты здесь делаешь? Что? — с любопытством затараторила Маня.

— Я... Я учу Алэф-Бэйс, — ответил Эли.

— Что-что?

Эли объяснил Мане, что такое Алэф-Бэйс, и как лучше всего запомнить буквы.

Мартышка задумалась, а потом сказала:

— А какая буква у меня?

Теперь настал черед Эли задуматься.

— Я еще не знаю,— тихо отозвался он. — До твоей буквы я еще не дошёл.

Маня даже подпрыгнула.

— А что же ты сидишь? Что сидишь? — вскрикнула она. — Иди!

— Куда? — не понял Эли.

— Иди к моей букве!

Эли хотел объяснить мартышке,что сначала он должен выучить те буквы,которые ему назвал дедушка,и лишь потом он сможет идти дальше.

— Нельзя перепрыгивать через буквы,— попытался доказать Эли. — У них есть свой порядок. Так говорит мой дедушка. Но Маня его уже не слышала. Она суетливо вертелась вокруг Эли и продолжала жаловаться:

— Вот так всегда! Как только дело касается меня,сразу же находятся оправдания. Шалун Арье — на первом месте. Ленивец Бэр — на втором. Злой Гусь — на третьем. И даже ужасный дракон...

Внезапно мартышка Маня замолчала. Вмиг вскочила слонёнку на голову,спряталась за тем ухом,что побольше,и прошептала:

— Кто-то сидит в кустах.

— Где?

— Там,где твои задние ноги.

Эли хотел повернуться,чтобы его передние ноги оказались там,где сейчас стояли задние. Но мартышка его остановила:

— Тсс! Не двигайся! Вдруг оно набросится на нас.

Эли не послушался Маню. Он вспомнил,что говорил его умный дедушка Элиягу: «У страха глаза велики. Надо в них посмотреть,и страх уйдет». Эли так и сделал. Он повернулся и «заглянул» в кусты своим длинным хоботом — взглядам Эли и Мани предстало сидящее на листочке небесно-синее создание.

— Ты кто?.. Кто ты? — спросила обезьянка,выглядывая из-за большого уха Эли.

— Я дракон, — смущённо произнесло маленькое создание.

— Дракон?! — вскрикнули в один голос Эли и Маня.

Обезьянка тут же спрыгнула с головы слонёнка. Эли осторожно подошёл поближе к кусту.

— Но драконы большие и злые, — удивился Эли. — И они плюются огнём.

— Да-да, — подхватила Маня, — очень большие и очень злые! А ты маленький и синий.

Маленький дракон расплакался. Большие слёзы капали из его голубых глаз.

— Я дракон-мотылек, — ответил он. — Я сам боюсь огня. Мои крылышки тонкие и могут быстро сгореть.

Эли стало жалко дракона-бабочку и он сказал:

— Мы тебе верим, правда, Маня?

— Да-да... А как же тебя зовут?

Синий дракон-бабочка посмотрел печально на Эли и Маню и тихо сказал:

— Никто меня не зовёт, потому что у меня нет друзей.

— Мы будем твоими друзьями, — обрадовалась обезьянка Маня.

— Да, — подтвердил Эли, — и мы будем звать тебя Далет!

— Да-а-алет, — нараспев произнёс дракон-бабочка. — Какое красивое имя!

Синий Далет взмахнул своими красивыми нежным крылышками и улетел, быстро растворившись в синем небе.

— А теперь? Теперь-то мы можем идти искать мою букву? — стала докучать Маня.

— Хорошо, — кивнул Эли. — Но сначала давай спросим совета у моего дедушки. Ведь прежде чем отправляться на поиски чего-то, нужно знать, куда идти.

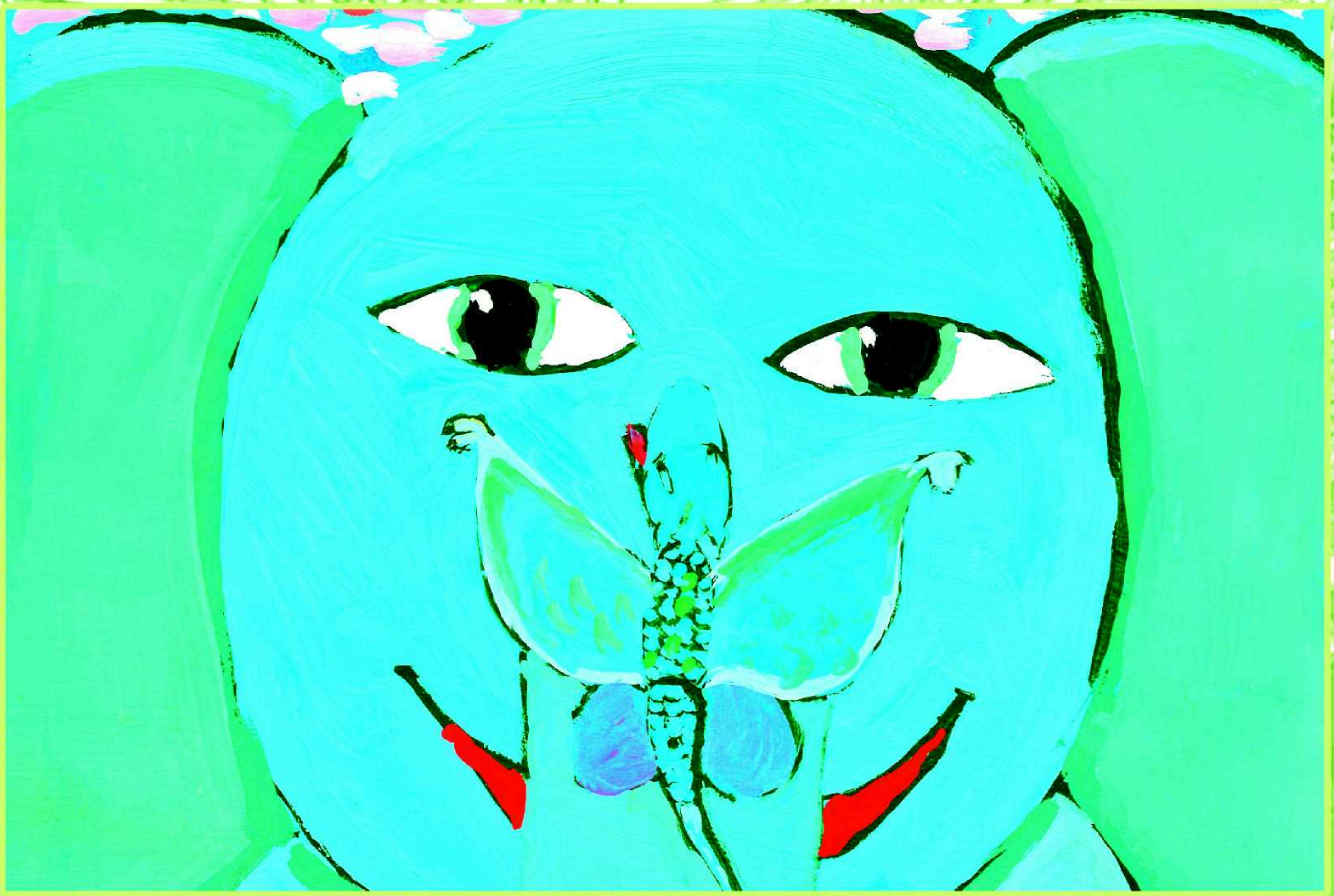

Праздник на Солнечной полянке

На Солнечной полянке было, как всегда, весело и шумно. О том, что слонёнок Эли учит Алэф-Бэйс, мартышка Маня рассказала всем его друзьям. Она уже знала, что её имя начинается с буквы «Мэм», и попросила всех называть её именно так — Мэм.

Все остальные зверята с Солнечной полянки хотели теперь тоже иметь короткое и красивое имя из Алэф-Бэйс. На другой день Эли поднялся на самую вершину Солнечной горки и попросил всех друзей выстроиться вокруг него. Каждый раз он указывал хоботом на одного из своих друзей и называл его новое имя:

— Олень Хирш — Хэй, волк Вэлвл — Вов, зебра Зельма — Заен, — и так далее, буква за буквой.

Когда дошёл черёд до лисят-двойняшек (одного из них звали Жёлтиком, а второго — Рыжиком), Эли на минуту растерялся. Он, конечно, должен был их обоих назвать буквой Фэй, что значит фукс, лиса. Но в Алэф-Бэйс есть только одна буква Фэй. Что же делать со вторым лисёнком?

В трудных ситуациях Эли всегда вспоминает о дедушке. Так случилось и в этот раз — слонёнок услышал, как дедушка говорит ему: «Пусть Жёлтик будет Фэй, а Рыжик — Пэй!».

С тех пор все точно узнавали, кто из них кто, потому что одного лисёнка звали Фэй, а второго — другой буквой — Пэй.

Короткие звучные имена очень нравились зверятам. Особенно пригодились они во время игр. Любимой игрой на Солнечной полянке были «прятки». Играли в неё зверята так же, как играют в неё дети во всём мире — один водит, то есть закрывает глаза, а другие прячутся. Теперь же в «прятки» на Солнечной полянке играли по-другому. Водящий, который ждал, пока его друзья спрячутся, вслух произносил считалку из первых десяти букв Алэф-Бэйс:

Алэф, Бэйс, Гимл —
Флит а тойб ин химл,
Далэт, Хэй, Вов —
Кумт дэр шпил а соф,
Заен, Хэт, Тэс, Йуд —
*Гэй их зухн, бахалт зих гут!**

Зверята так привыкли к своим новым именам, что, когда мамы звали их по домам, никто не отзывался на своё настоящее имя. Более того: дети называли своих товарищей секретными именами из Алэф-Бэйс, чтобы взрослые не догадались, о ком идёт речь.

Однажды Эли пришёл на полянку вместе со своим дедушкой. Зверята тут же прекратили играть и окружили старого Элиягу. Он попросил их сесть на травку и сказал:

— Сегодня самый солнечный день в моей жизни. Я думал, что мои большие старые уши уже никогда не услышат идиш. Я думал, что красивые звуки языка моего детства и молодости умолкли навеки. Сейчас я вижу, что я был не прав. Живучи — до всего доживешь... Вот это идиш!

Он повернулся к своему внуку, и все увидели, что у ног Эли стоит странный ящичек, из которого растёт большое жестяное ухо. И только львёнок Арье знал, что это граммофон.

**Алэф, Бэйс, Гимл —*
Летит голубь в небо,
Далэт, Хэй, Вов —
Игра заканчивается,
Заен, Хэт, Тэс, Йуд —
Иду искать, прячьтесь хорошо!

ИДИШ

Эли покрутил ручку сбоку граммофона, и по Солнечной полянке разлилась красивая песенка про идиш.

Афн припэчик брэнт а файэрл
Ун ин штуб из хэйс,
Ун дэр рэбэ лэрнт клэйне киндэрлэх
Дэм алэф-бэйс...

На последних словах песенки хобот Элиягу взметнулся к небу и издал громкий долгий трубный звук. И вдруг из граммофона, через большое жестяное ухо, начали вылетать птички. Двадцать две птички, и каждая была непохожа на другую. Изумлённый Эли прошептал:

— Семья Алэф-Бэйс!

Он смотрел, как птички порхают в воздухе. Во главе стайки крылатых буковок он узнал птичку из своего сна — Алэф.

Все зверята начали аплодировать и кричать «Браво!», как будто они сидели в цирке и смотрели сказочное представление.

Но старик Элиягу еще не закончил со своими фокусами. Он снова вытянул хобот и дважды протрубил. В это же мгновение кроны могучих деревьев, окружавших Солнечную полянку, начали раскачиваться. И случилось чудо! Сотни, а то и тысячи драконов-бабочек заполонили Солнечную полянку. Они были разных цветов: красные, оранжевые, жёлтые, зелёные, голубые, синие, фиолетовые. Выглядело это так, будто на зелёную полянку опустилась, словно волшебное покрывало, красавица-радуга.

Ох, и обрадовался же Эли, когда на нос к нему сел небесно-синий дракон Далет.

— Шолем-алейхем — привет, Далет! — сияли от радости глаза Эли.

— Алейхем-шолем! — ответил ему дракон-бабочка. — Ты видишь, я больше не одинок. Я прилетел с моими друзьями. Все они носят имена из Алэф-Бэйс. Мы все — одна большая семья.

Приключения Клепчика-Бебчика

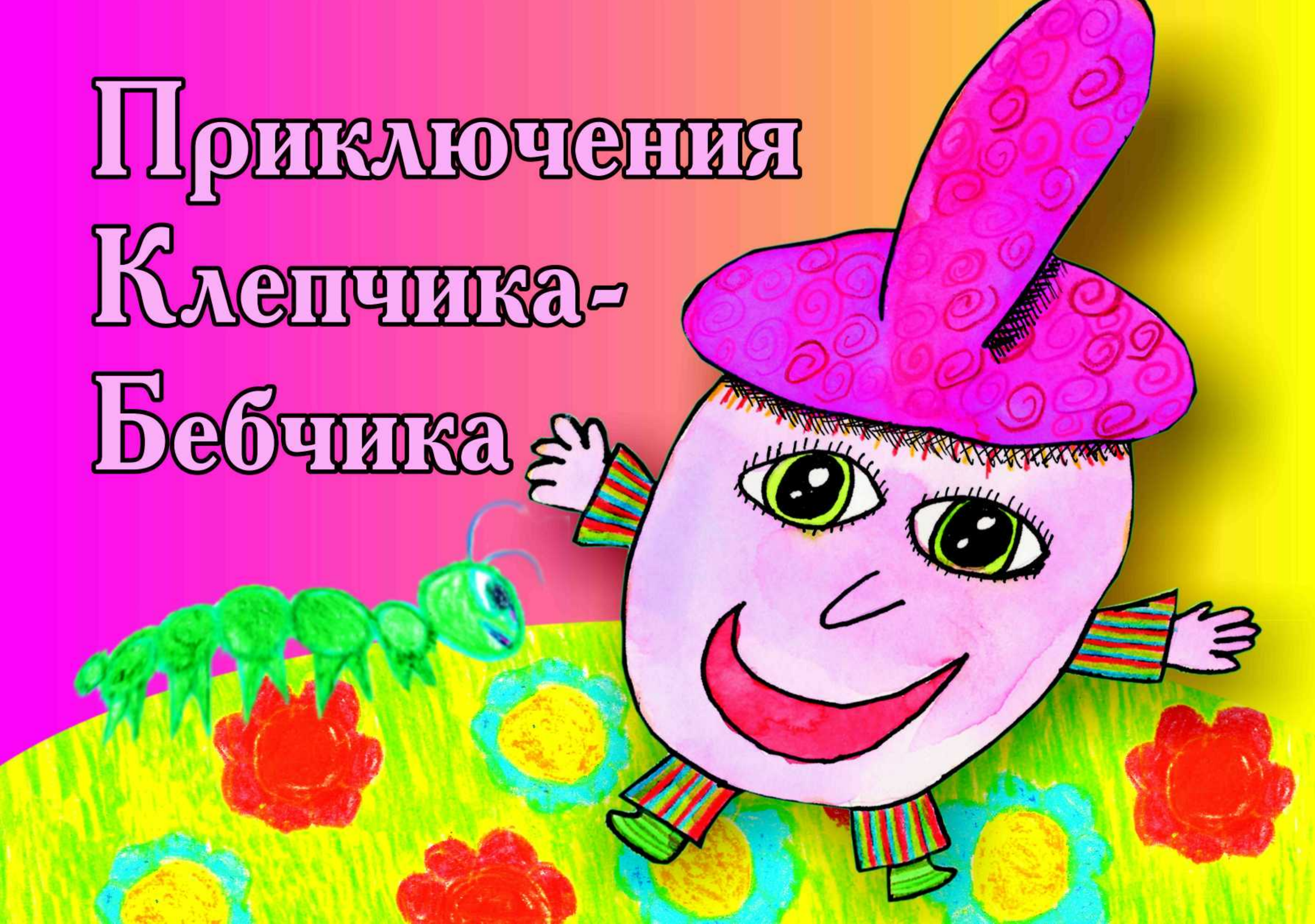

Клепчик-Бебчик — это жевательная резинка.

Есть у него два больших таланта: прилипать и болтать без умолку. Клепчик-Бебчик — птичка вольная. Он очень любит путешествовать. Прилипнет к чьему-нибудь ботинку — и вперёд! Прилипнет к другому ботинку — и снова в путь. Сегодня он здесь, завтра там: мир велик.

Клепчик-Бебчик очень обидчивый. Когда он обижается, то надувается, как воздушный шар. «Раньше, — жалуется он, — все хотели со мной подружиться, и взрослые, и дети. Жевали, смаковали, тянули, снова жевали и смаковали, но в конце концов — выплевывали прямо на улицу».

По этой причине Клепчик-Бебчик теперь никому не доверяет.

Он надувается и громко ворчит. У него это называется «поговорить с умным человеком» — то есть с самим собой.

Хочешь узнать о его приключениях?

Тогда вынь изо рта жвачку и приготовься слушать.

Сладкое сновидение

Клепчик-Бебчик лежит на большой ложке и зевает.
— Ты хочешь спать? — спрашивает его умный человек.
— Да... И есть тоже хочу.
Клепчик-Бебчик надувает щеки и продолжает:
— Вчера ночью я видел сладкий сон.
— Что же ты видел в этом сне? — спрашивает его умный человек.
— Я видел бочонок мёда,— отвечает Клепчик-Бебчик.
— И так мне захотелось отведать этого мёда!
— Отведал? — спрашивает умный человек.
— Нет. Я спохватился, что забыл взять с собой ложку.
— Поэтому ты сейчас лежишь на ложке?
— Да. Лежу и жду, что сегодня снова увижу во сне
тот же бочонок мёда.
— Знаешь,— советует ему умный человек,
— захвати с собой и стакан воды.
— Воды? А зачем?
— Когда ты съешь бочонок мёда,
тебе наверняка захочется пить.

Больше, чем слон

Клепчик-Бебчик снуёт туда-сюда, места себе не находит.
Он дрожит и вздыхает: «Ой-вей, ой...».
— Ты не здоров? — спрашивает его умный человек.
— Хуже... Я боюсь, — отвечает тихо Клепчик-Бебчик.
— Кого же ты боишься?
Клепчик-Бебчик останавливается и, оглянувшись по сторонам, начинает рассказывать.
Говорит он торопливо, будто за ним кто-то гонится.
— Я был в большом тёмном лесу. В джунглях. Вдруг я увидел маленькую мышку.
Я испугался и хотел убежать.
Внезапно мышка на моих глазах превратилась в кошку. Только я хотел убежать от кошки, как она превратилась в злую собаку. Хотел я убежать от собаки, а она превратилась в медведя.
Хотел я убежать от медведя, но он вдруг вырос в слона...
Клепчик-Бебчик дрожит уже так сильно, что не может больше говорить.
Успокаивает его умный человек:
— Тебе, наверное, привиделся страшный сон.
— Нет! Это был не сон! — отвечает Клепчик-Бебчик.
— Но что же это, если не сон? — недоумевает умный человек.
— Это... Это мои враки, — тяжело вздыхает Клепчик-Бебчик.
Он втягивает голову в свой толстый живот и говорит оттуда:
— Это мои выдумки-страшилки... А от них я никуда не могу убежать...

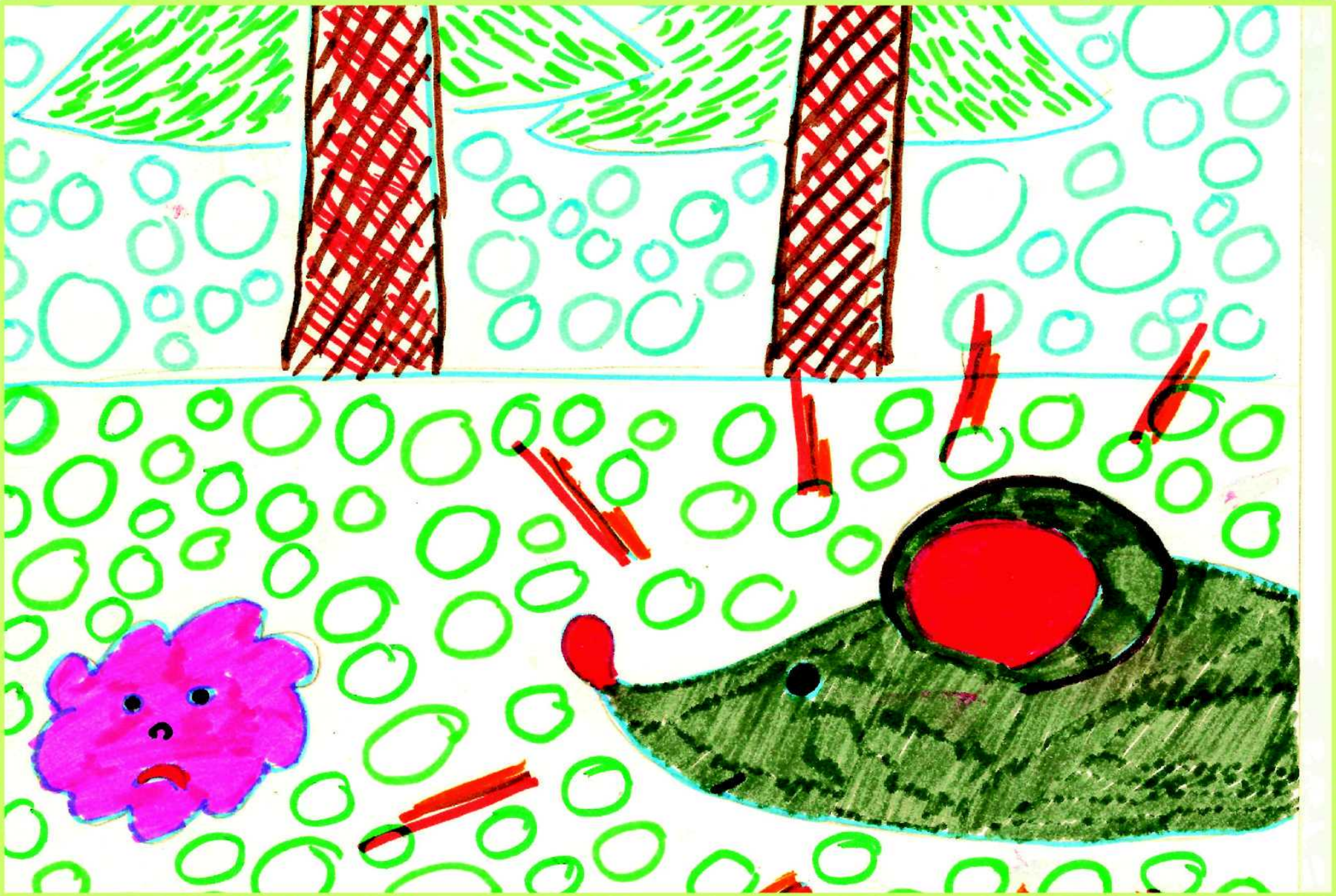

Повар-изобретатель

Клепчик-Бебчик решил стать поваром.
Он носит большой длинный фартук,
а на голове — высокий белый колпак.
Все вокруг него наполнено запахами и ароматами:
солёными, перчёными, кислыми, сладкими...
— Ты что-то варишь? — спрашивает его умный человек.
— Нет. Я изобретаю новые блюда.
Клепчик-Бебчик начинает загибать пальчики
и перечислять свои собственные блюда:
— Сначала салат из зелёных лентяев и ворчунов.
Затем бульон из горьких жадин, потом — жареные нытики.
А на десерт — компот из сладких врунишек.
— Ой-вей! — морщится умный человек.
— Кто же станет есть твое угощение?
Удивляется Клепчик-Бебчик:
— Никому их есть не придётся! Я выдумываю блюда,
чтобы выкидывать их в мусорный бак.

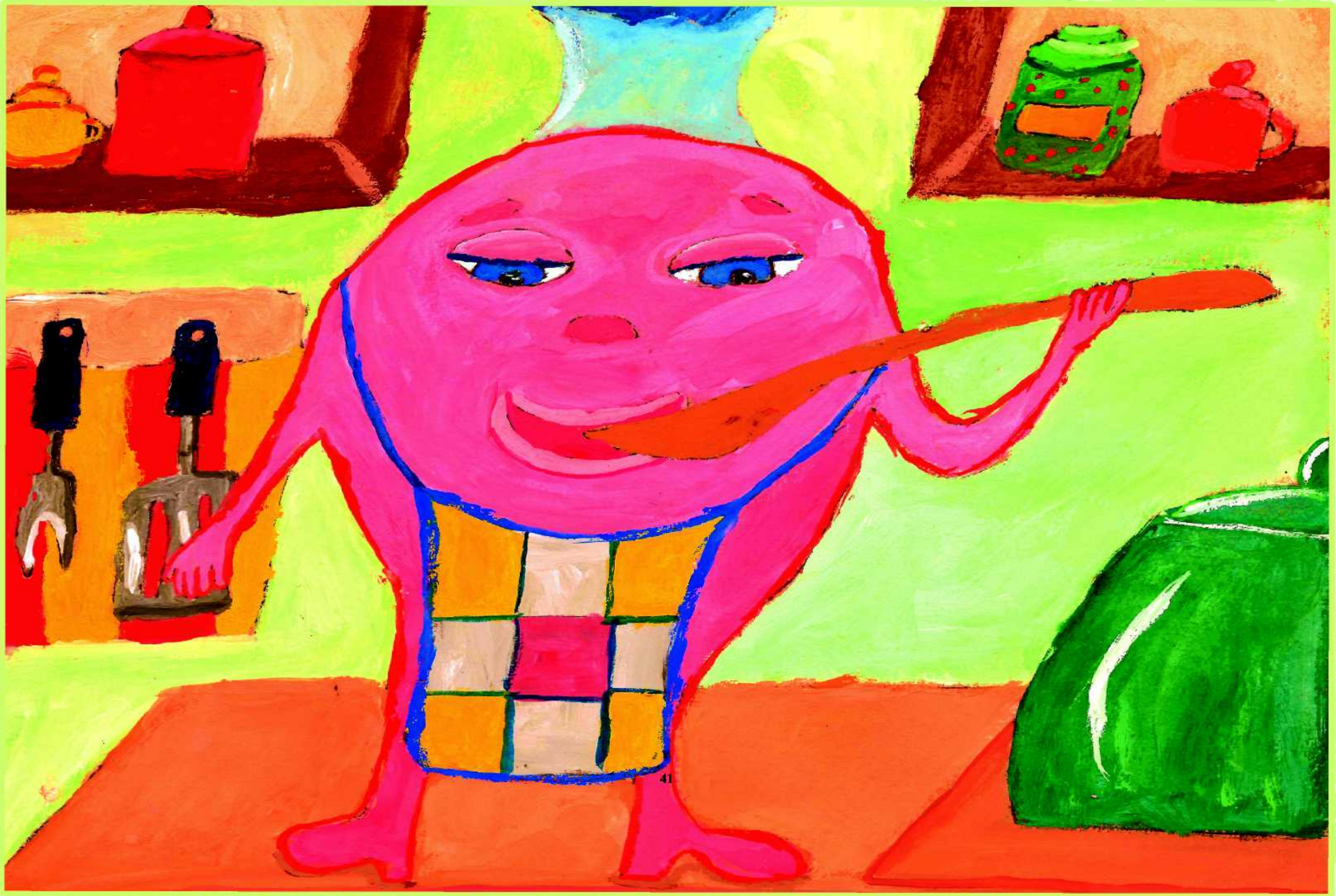

Если бы у меня был талант

Клепчик-Бебчик лежит на телевизоре и разговаривает с умным человеком:

— Если бы я был музыкантом, я пригласил бы всех друзей на мой концерт.

— Почему же ты не стал музыкантом? — спрашивает его умный человек.

— Потому что у меня нет музыкальных способностей.

Клепчик-Бебчик продолжает мечтать:

— Если бы я был художником, я бы пригласил всех друзей на выставку моих картин.

— Почему же ты не стал художником? — спрашивает его умный человек.

— Потому что у меня нет таланта к рисованию, — отвечает Клепчик-Бебчик и мечтает дальше:

— Если бы я был фокусником, я пригласил бы всех друзей на моё представление в цирк.

— Почему же ты не фокусник?

— Потому что у меня нет таланта к магии, — отвечает Клепчик-Бебчик и задумывается.

— Знаешь что? — предлагает ему умный человек.

— Ты должен стать политиком.

Оживился Клепчик-Бебчик и спрашивает с любопытством:

— А какой талант нужен политику?

— Политик должен много говорить и еще больше — обещать!

1

На рынке

На рынке царит веселье, на рынке шум и гам.
Торговцы громко расхваливают свой товар:
«Покупайте самое красивое и самое лучшее!
Только у меня!». На длинных прилавках лежат горками
яблоки, груши, сливы, персики, виноград, бананы, апельсины и другие вкусные фрукты.
Глаза разбегаются, что выбрать.
Клепчик-Бебчик тут как тут, снует по рынку, не знает, на что смотреть в первую очередь.
Не знает, бедняжка, кого раньше слушать. Слюнки у него текут —
хочется ему купить и то и это. Но у Клепчика-Бебчика всего один грош в кармане.
Кто-то этот грош потерял, а Клепчик-Бебчик тут же к нему прилип.
Что же можно купить на один грош?
Подходит Клепчик-Бебчик к торговцу яблоками и спрашивает:
— У вас яблоки хорошие?
— Лучшие в мире! Сладкие, как сахарные груши.
Думает Клепчик-Бебчик: «Если так, то зачем я буду тратить здесь деньги?
Куплю-ка я лучше грушу».
Подходит он к торговцу грушами и спрашивает:
— У вас груши хорошие?

ГРУШИ
ЯБЛОКИ
ВИНОГРАД

— Лучшие в мире! Сладкие, как виноград!
Думает Клепчик-Бебчик: «Если так, то зачем я буду здесь тратить деньги?
Куплю-ка я лучше кисточку винограда».
Подходит он к торговцу виноградом и спрашивает:
— У вас виноград хороший?
— Лучший в мире! Сладкий, как медовая дыня!
Думает Клепчик-Бебчик: «Раз так, то зачем я буду тратить здесь деньги?
Куплю лучше себе ломтик дыни».
Подходит он к торговцу дынями и спрашивает:
— У вас дыни хорошие?
— Лучшие в мире! Сладкие, как мёд!
Раз так, решает Клепчик-Бебчик купить самое лучшее и самое сладкое — мёд!
Подходит он к торговцу мёдом и протягивает ему свой единственный грош:
— Продайте мне капельку мёда.
— Я бы с удовольствием, — отвечает торговец, —
но я уже продал весь мёд, до последней капельки.

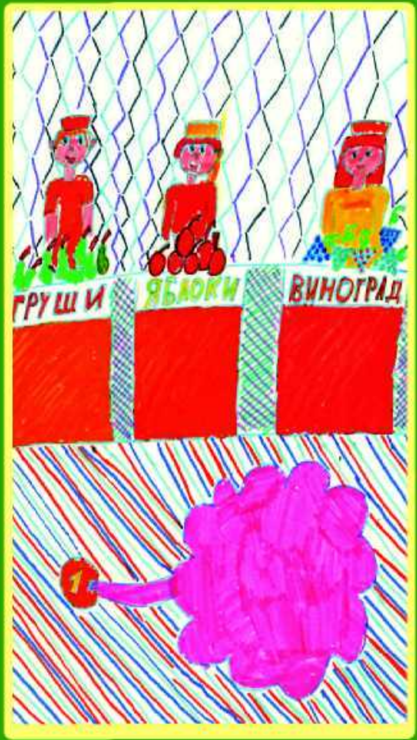
ГРУШИ
ЯБЛОКИ
ВИНОГРАД

МЕД

ПЕЧЕНЬЕ

СУП

Нарисуй Клепчика-Бебчика, каким ты его представляешь

מאָל אָן קלעפּטשיק־בעבטשיקן אַזוי ווי דו ווילסט אים זען

Приключения Слонёнка Эли и Клепчика-Бебчика проиллюстрировали юные художники Студии изобразительного искусства при Центре детского творчества г. Биробиджана (педагоги – Александра Валерьяновна Деревнина, Елена Петровна Пархун и Ольга Алексеевна Просветова).

Арсений Безверхний
Валерия Старецкая
Юлия Кулик
Дарья Савченко
Ярослав Боровик
Валерия Тетюева
Инна Комиссаренко
Софья Филипкина
Антонина Ховрич

Карина Михашева
Анастасия Широкова
Элизабет Чернова
Зоя Реутова
Игорь Смирнов
Мария Долганова
Дарья Алеева
Вероника Левина
Елена Демяненко

Дарья Деменюк
Ярослава Гордеева
Анна Заланова
Вероника Титенко
Светлана Тимашкова
Андрей Александров
Тимофей Давыдов
Анастасия Коробкова
Диана Боланова

די אילוסטראַציעס פֿאַרן בוך האָבן אָנגעמאָלט די יונגע קינסטלערס פֿונעם ביראָבידזשאַנער צענטער פֿאַר קינדער־שאַפֿונג (די פּעדאַגאָגן – אַלעקסאַנדראַ דערעווינאַ, יעלענאַ פֿאַרכון, אָלגאַ פּראָסוועטאָוואַ).

דאַריאַ דעמעניוק

יאַראָסלאַוואַ גאָרדעיעוואַ

אַנאַ זאַלאַנאָוואַ

וועראָניקאַ טיטענקאָ

סוועטלאַנאַ טימאַשקאָוואַ

אַנדריי אַלעקסאַנדראָוו

טימאָפֿיי דאַווידאָוו

אַנאַסטאַסיִאַ קאָראָבקאָוואַ

דיִאַנאַ באָלאַנאָוואַ

קאַרינאַ מיכאַשעוואַ

אַנאַסטאַסיִאַ שיראָקאָוואַ

עליזאַבעט טשערנאָוואַ

זאָיאַ רעוטאָוואַ

איגאָר סמירנאָוו

מאַשאַ דאָלגאַנאָוואַ

דאַריאַ אַלעיעוואַ

וועראָניקאַ לעווינאַ

יעלענאַ דעמיאַנענקאָ

אַרסעני בעזווערכני

וואַלעריִיאַ סטאַרעצקאַיאַ

יוליאַ קוליק

דאַריאַ סאַווטשענקאָ

יאַראָסלאַוו באָראָוויק

וואַלעריִיאַ טעטיועוואַ

אינאַ קאָמיסאַרענקאָ

סאָפֿיאַ פֿיליפּקינאַ

אַנטאָנינאַ כאָווריטש

Нарисуй слонёнка Эли, каким ты его представляешь

מאָל אָן דעם העלפֿאַנדל עלי אַזוי ווי דו ווילסט אים זען

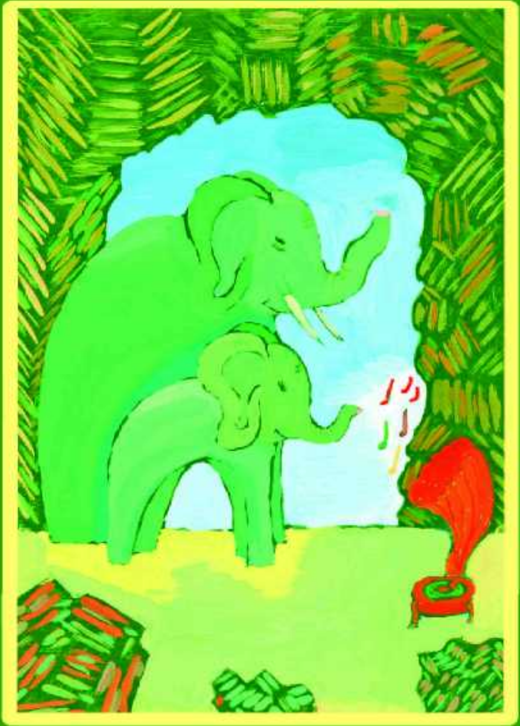

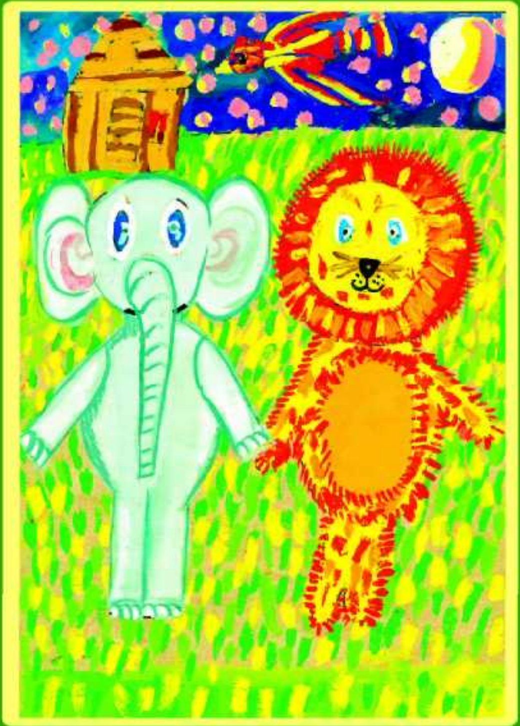

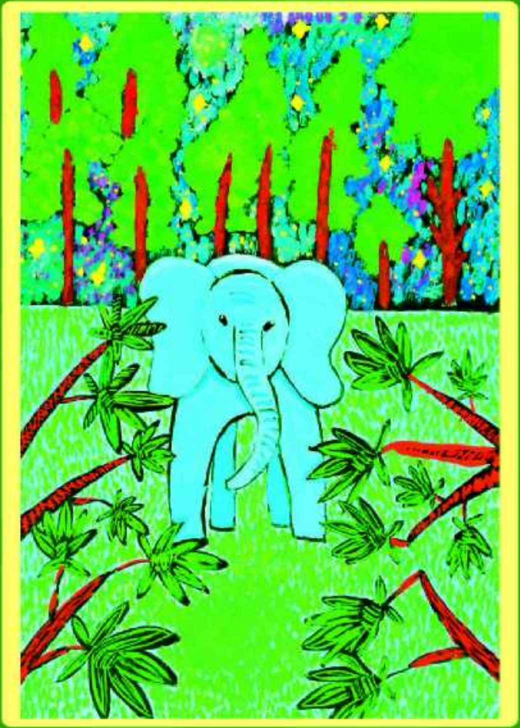

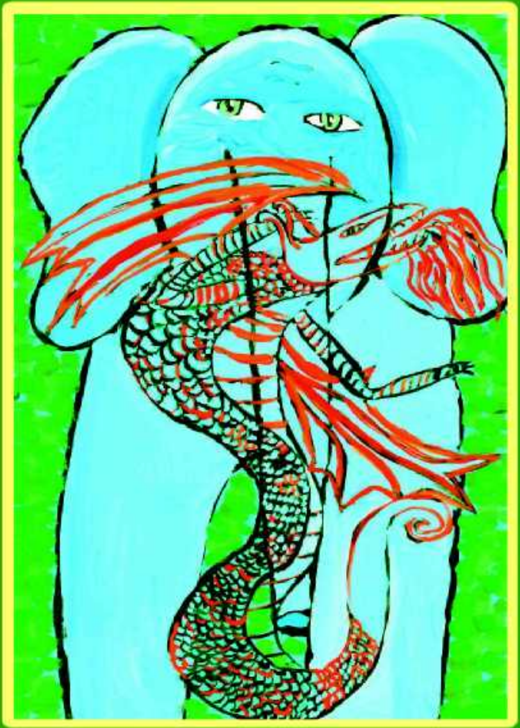

ИАИШ

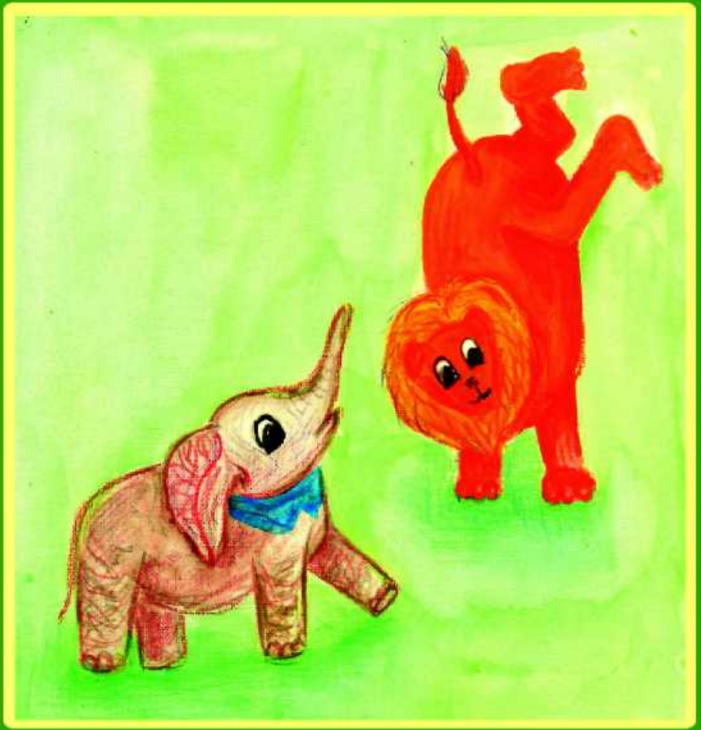

МЁД

שוין בעסער קויפֿן אַ הענגל ווײַנטרויבן.
גייט ער צו צום סוחר פֿון ווײַנטרויבן און פֿרעגט:
— בײַ אײַך זײַנען גוטע ווײַנטרויבן?
— די בעסטע אין דער וועלט! זיס, ווי אַ זיסער מעלאָן!
טראַכט קלעפּטשיק־בעבטשיק: אויב אַזוי, וואָס דאַרף איך דאָ אויסגעבן געלט. איך וועל
שוין בעסער קויפֿן אַ רעפֿטל מעלאָן.
גייט ער צו צום סוחר פֿון מעלאָנען און פֿרעגט:
— בײַ אײַך זײַנען גוטע מעלאָנען?
— די בעסטע אין דער וועלט! זיס, ווי האָניק!
אויב אַזוי, באַשליסט קלעפּטשיק־בעבטשיק, וועט ער קויפֿן דאָס בעסטע און דאָס זיססטע
— אַ לעק האָניק!
גייט ער צו צום סוחר פֿון האָניק און דערלאַנגט אים זײַן איינציקן גראָשן:
— פֿאַרקויפֿט מיר אַ לעק האָניק.
— מיטן גרעסטן פֿאַרגעניגן, — זאָגט דער סוחר, — איך האָב שוין אָבער אַלץ פֿאַרקויפֿט
— ביזן לעצטן לעק!

אַין מאַרק

אויפֿן מאַרק איז פֿריילעך. אויפֿן מאַרק איז אַ זשום און רעש. די סוחרים לויבן הויך אויף אַ קול זייער סחורה: "קויפֿט דאָס שענסטע און דאָס בעסטע! נאָר ביַי מיר!"

אויף די לאַנגע טישן ליגן בערג עפּל, באַרן, פֿלוימען, פֿערשקעס, וויַינטרויבן, באַנאַנען, מאַראַנצן און אַ סך אַנדערע געשמאַקע פֿרוכטן. די אויגן לויפֿן אין אַלע זיַיטן.

קלעפּטשיק־בעבטשיק דרייט זיך אויף דעם מאַרק. ער ווייסט ניט אויף וואָס פֿריִער קוקן. ער ווייסט ניט, נעבעך, וועמען פֿריִער צו הערן. ער גייט אויס מיט סלינע. ער וויל קויפֿן אַלץ. אָבער קלעפּטשיק־בעבטשיק האָט נאָר איין גראָשן. עמעצער האָט דעם גראָשן פֿאַרלוירן, און קלעפּטשיק־בעבטשיק האָט זיך צום גראָשן צוגעקלעפּט.

וואָס קאָן מען שוין קויפֿן פֿאַר איין גראָשן? גייט ער צו צום סוחר, וואָס פֿאַרקויפֿט עפּל און פֿרעגט:

— ביַי איַיך זיַינען גוטע עפּל?

— די בעסטע אין דער וועלט! זיס, ווי זיסע באַרן!

טראַכט קלעפּטשיק־בעבטשיק: אויב אַזוי, וואָס דאַרף איך דאָ אויסגעבן געלט. איך וועל שוין בעסער קויפֿן זיך אַ באַר.

גייט ער צו צום סוחר פֿון באַרן און פֿרעגט:

— ביַי איַיך זיַינען גוטע באַרן?

— די בעסטע אין דער וועלט! זיס, ווי זיסע וויַינטרויבן!

טראַכט קלעפּטשיק־בעבטשיק: אויב אַזוי, וואָס דאַרף איך דאָ אויסגעבן געלט. איך וועל

ווען איך וואָלט געהאַט טאַלאַנט

קיַיגומקי קלעפּטשיק־בעבטשיק ליגט אויף דעם טעלעוויזאָר און רעדט מיט איינעם אַ קלוגן מענטש:

— ווען איך בין אַ מוזיקער, וואָלט איך פֿאַרבעטן אַלע מײַנע פֿרײַנד אויף מײַן קאָנצערט.

— פֿאַר וואָס זשע ביסטו ניט קיין מוזיקער? — פֿרעגט אים איינער אַ קלוגער מענטש.

— ווײַל איך האָב ניט קיין טאַלאַנט צו מוזיק.

קלעפּטשיק־בעבטשיק טרוימט ווײַטער:

— ווען איך בין אַ מאָלער, וואָלט איך פֿאַרבעטן אַלע מײַנע פֿרײַנד צו דער אויסשטעלונג פֿון מײַנע בילדער.

— פֿאָר וואָס זשע ביסטו ניט קיין מאָלער? — פֿרעגט אים איינער אַ קלוגער מענטש.

— ווײַל איך האָב ניט קיין טאַלאַנט צו מאָלערײַ, — ענטפֿער קלעפּטשיק־בעבטשיק און טרוימט ווײַטער:

— ווען איך בין אַ קונצן־מאַכער, וואָלט איך פֿאַרבעטן אַלע מײַנע פֿרײַנד אין צירק אויף מײַן פֿאָרשטעלונג.

— פֿאַר וואָס זשע ביסטו ניט קיין קונצן־מאַכער?

— ווײַל איך האָב ניט קיין טאַלאַנט צו ווײַזן קונצן. — ענטפֿערט קלעפּטשיק־בעבטשיק און פֿאַרטראַכט זיך.

— ווייסטו וואָס, — לייגט אים פֿאָר איינער אַ קלוגער מענטש, — דו דאַרפֿסט ווערן אַ פּאָליטיקער.

קלעפּטשיק־בעבטשיק איז לעבעדיקער געוואָרן. מיט נײַגער פֿרעגט ער:

— וואָס איז דער טאַלאַנט פֿון אַ פּאָליטיקער?

— אַ פּאָליטיקער דאַרף קענען אַ סך רעדן און נאָך מער צוזאָגן!

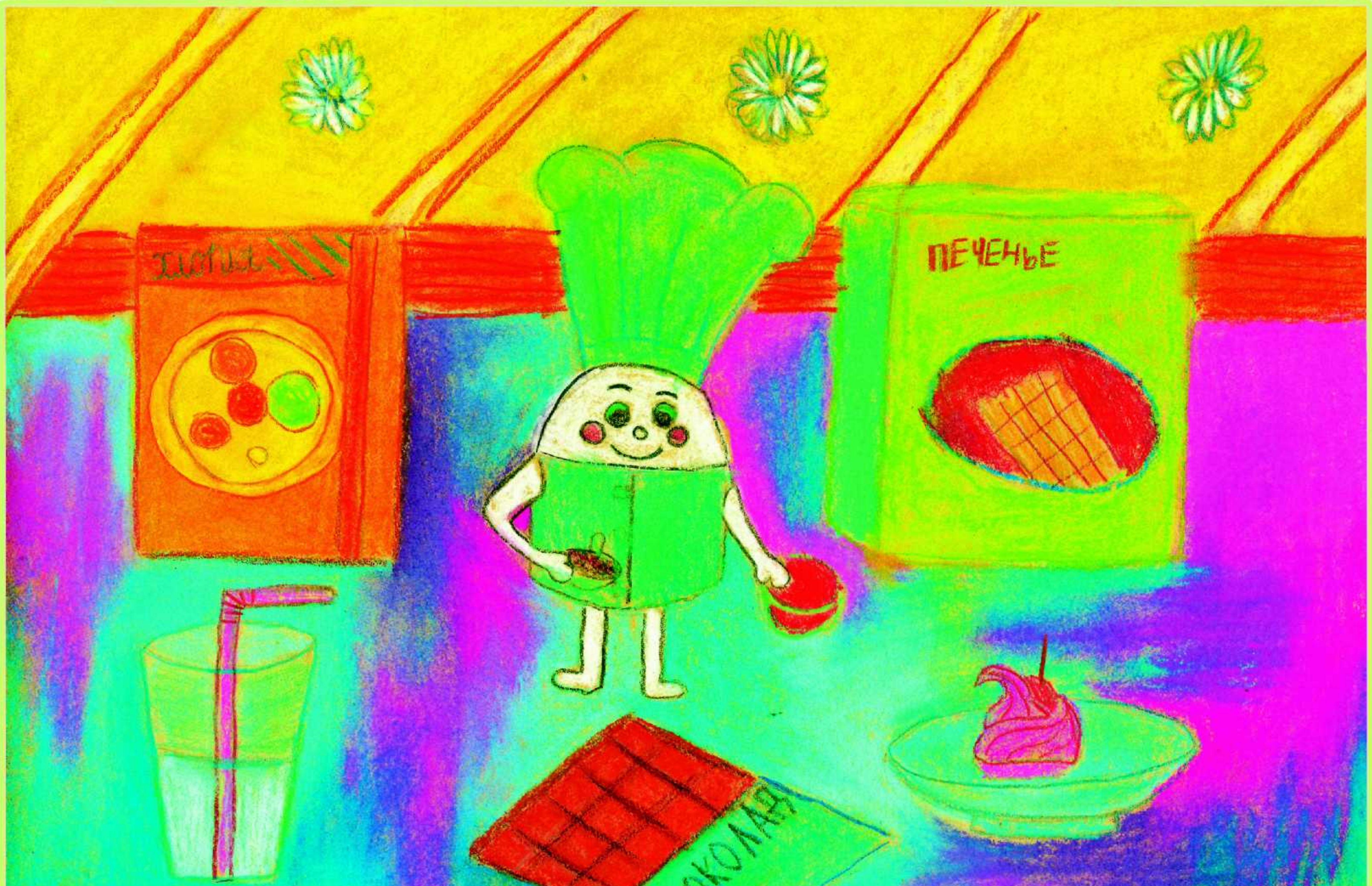
ПЕЧЕНЬЕ

קיַיגומי דער קעכער

קלעפּטשיק־בעבטשיק האָט באַשלאָסן צו זײַן אַ קעכער. ער טראָגט אַ לאַנגן ווײַסן פֿאַרטעך און אויפֿן קאָפּ — אַ הויכן ווײַסן קאָלפּיק.

אַלץ אַרום אים איז פֿול מיט כּלערליי גערוכן: געזאַלצענע, געפּעפּערטע, זויערע, זיסע...

— דו קאָכסט עפּעס? — פֿרעגט אים איינער אַ קלוגער מענטש.

— ניין. איך טראַכט צו נײַע מאכלים.

קלעפּטשיק־בעבטשיק הייבט אָן פֿאַרבייגן די פֿינגער און אָנרופֿן זײַנע אייגענע מאכלים:

— ערשטנס, אַ סאַלאַט פֿון גרינע פֿוילּיאַקעס און פלאַפּלערס. דערנאָך אַ יויך פֿון ביטערע קמצנים, ווײַטער געפּרעגלטע נודניקעס, און אויפֿן דעסערט — קאָמפּאָט פֿון זיסע ליגנערס.

— אוי! — פֿאַרקרימט זיך איינער אַ קלוגער מענטש, — ווער וועט קאָנען נעמען אין מויל דײַנע מאכלים?

קײַגומקי קלעפּטשיק־בעבטשיק ווונדערט זיך:

— ווער הייסט עס דען עסן! איך טראַכט צו די אַלע מאכלים, כּדי זיי אַרויסוואַרפֿן אין מיסטקאַסטן.

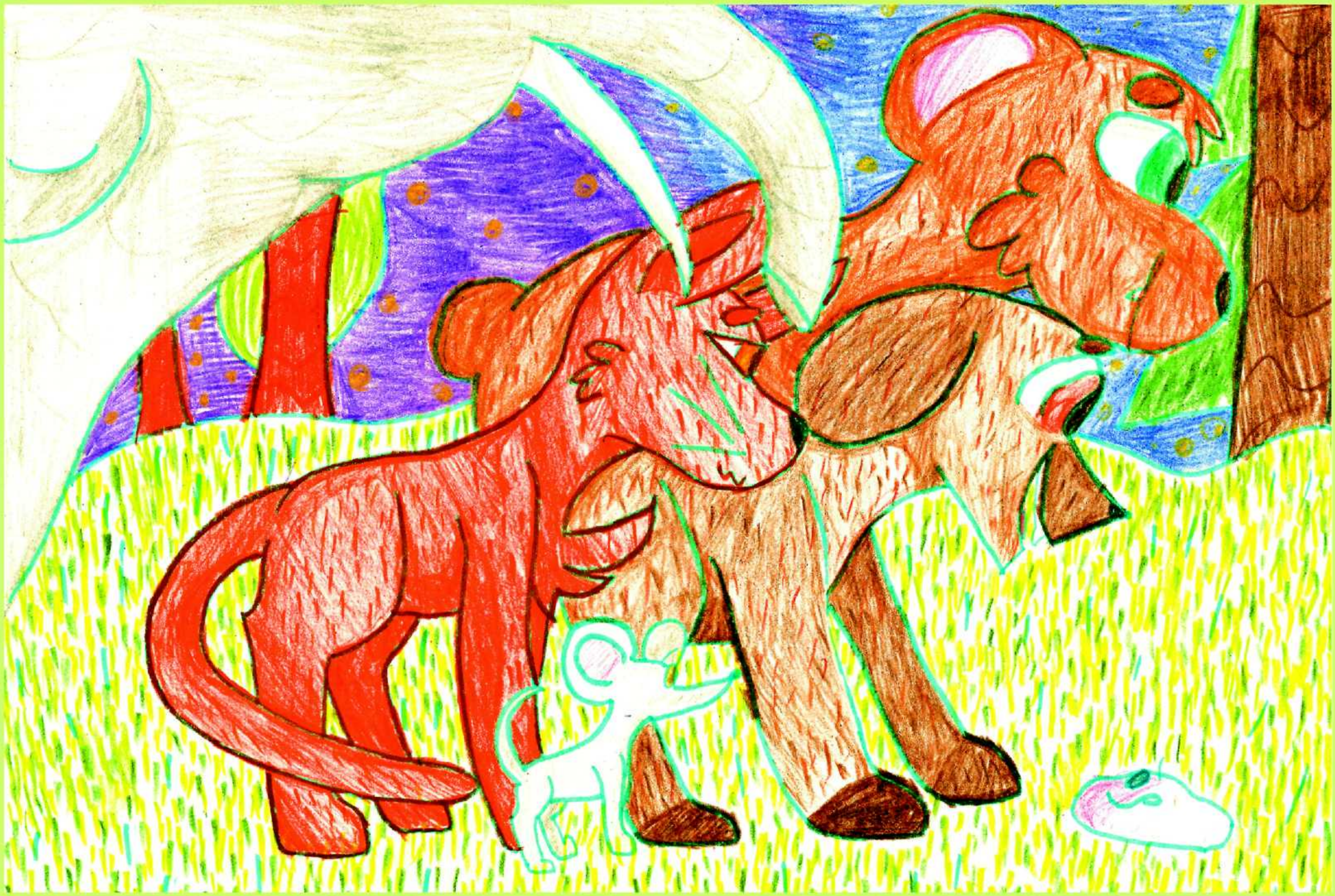

גרעסער פֿון אַ העלפֿאַנד

קלעפּטשיק־בעבטשיק גייט אַהין און קריק. ער געפֿינט זיך ניט קיין אָרט. ער ציטערט און זיפֿצט: "אוי וויי, אוי..."

— ביסט ניט געזונט? — פֿרעגט אים איינער אַ קלוגער מענטש.

— ערגער... איך האָב מורא, — ענטפֿערט אים שטיל קלעפּטשיק־בעבטשיק.

— פֿאַר וועמען האָסטו מורא?

קלעפּטשיק־בעבטשיק בלײַבט שטיין. ער קוקט זיך אַרום און הייבט אָן רעדן. ער רעדט גיך, ווי עמעצער וואָלט אים נאָכגעלאָפֿן:

— איך בין געווען אין אַ גרויסן פֿינצטערן וואַלד. אין דזשאָנגל. פּלוצעם האָב איך דערזען אַ קליין מײַזעלע. האָב איך זיך איבערגעשראָקן און געוואָלט אַנטלאָפֿן. מיט אַ מאָל וואַקסט דאָס מײַזעלע אויס אין אַ קאַץ. האָב איך געוואָלט אַנטלויפֿן פֿון דער קאַץ. וואַקסט אָבער די קאַץ אויס אין אַ בייזן הונט. האָב איך געוואָלט אַנטלויפֿן פֿונעם בייזן הונט, וואַקסט דער הונט אויס אין אַ בער. האָב איך געוואָלט אַנטלויפֿן פֿונעם בער, וואַקסט דער בער אויס אין אַ העלפֿאַנד...

קלעפּטשיק־בעבטשיק ציטערט שוין אַזוי שטאַרק, אַז ער קען מער ניט רעדן.

באַרויִקט אים איינער אַ קלוגער מענטש:

— דו האָסט מסתּמא געזען אַ בייזן חלום.

— ניין, ס'איז ניט געווען קיין חלום! — ענטפֿערט קלעפּטשיק־בעבטשיק.

— וואָס זשע זאָל עס געווען זײַן? — פֿאַרשטייט ניט איינער אַ קלוגער מענטש.

— אַ ליגן... — האָט שווער געזיפֿצט קלעפּטשיק־בעבטשיק.

ער ציט אַרײַן זײַן קאָפּ אינעם בוזעם און רעדט שוין פֿון דאָרטן:

— אַ גרויסער שרעקלעכער ליגן... און איך קען פֿון אים ניט אַנטלויפֿן...

МЁД

אַ זיסער חלום

קלעפּטשיק־בעבטשיק ליגט אויף אַ גרויסן לעפּל און גענעצט.

— דו ווילסט שלאָפֿן? — פֿרעגט אים איינער אַ קלוגער מענטש.

— יאָ... און עסן אויך.

קלעפּטשיק־בעבטשיק בלאָזט אָן זײַנע באַקן און רעדט ווײַטער:

— נעכטן בײַ נאַכט האָב איך געזען אַ גרויסן זיסן חלום.

— ווי אַזוי האָט דײַן חלום אויסגעזען? — פֿרעגט ווידער איינער אַ קלוגער מענטש.

— איך האָב געזען אַ פֿאַס מיט האָניק. — ענטפֿערט קלעפּטשיק־בעבטשיק. — האָב איך געוואָלט דעם האָניק פֿאַרזוכן.

— האָסטו אים פֿאַרזוכט? — פֿרעגט איינער אַ קלוגער מענטש.

— ניין. איך האָב זיך געכאַפּט, אַז כ'האָב פֿאַרגעסן מיטנעמען אין חלום מײַן גרויסן לעפּל.

— דערפֿאַר ליגסטו איצט אויפֿן לעפּל?

— יאָ. איך וואַרט, אַז הײַנט זאָל איך ווידער זען אין חלום די זעלבע פֿאַס מיט האָניק.

— ווייסטו וואָס, — גיט אים אַן עצה איינער אַ קלוגער מענטש, — גרייט זיך צו אַ גלאָז וואַסער אויך.

— צו וואָס?

— נאָכן עסן האָניק וועסטו זיכער וועלן טרינקען.

קיַיגומי מיטן צונאָמען קלעפּטשיק־בעבטשיק איז אַ פֿרייַער פֿויגל. אַזוי רופֿט מען אים צוליב זייַנע צוויי גרויסע טאַלאַנטן: זיך צוקלעפּן און פּלאַפּלען אָן אַ שיעור. ער האָט זייער ליב וואַנדערן. ער קלעפּט זיך צו צו איין שוך און וואַנדערט. דערנאָך קלעפּט ער זיך צו צו אַן אַנדער שוך און וואַנדערט ווייַטער. הייַנט איז ער דאָ, מאָרגן איז ער דאָרט. די וועלט איז גרויס. קלעפּטשיק־בעבטשיק איז זייער אַ באַליידעוודיקער. ווען ער באַליידיקט זיך, בלאָזט ער זיך אָן, ווי אַ באַלאָן. ער קלאָגט זיך, אַז פֿריִער האָבן אַלע געוואָלט זיך מיט אים חבֿרן — קליין און גרויס, קינד־און־קייט. געקייַט, געסמאָטשקעט, זיך געשפּילט, ווידער געקייַט, געסמאָטשקעט און צום סוף, אים אויסגעשפּיגן גלייַך אויף דער גאַס. איצט גלייבט ער קיינעם ניט. ער בלאָזט זיך און קלאָגט זיך אויף אַ קול. בייַ אים הייסט עס, צו רעדן מיט איינעם אַ קלוגן מענטש — מיט זיך אַליין. ווילסט אויך הערן זייַנע קלאָג־מעשׂיות? נעם אַרויס פֿון דייַן מויל די קייַגומי, וועסטו זיי בעסער הערן.

קײַגומי
קלעפּטשיק־
בעבטשיק

בײַ די לעצטע װערטער האָט אליהו פֿאַרריסן זײַן צעקנײטשטן שנוק צום הימל און אַרױסגעלאָזט אַ הילכיקן לאַנגן געברום. און פֿלוצעם זײַנען פֿון דעם גראַמאָפֿאָן, דורך דעם גרױסן אױער, אָנגעהױבן אַרױספֿליִען פֿייגעלעך. צװײ און צװאַנציק פֿייגעלעך, און יעדעס פֿייגעלע האָט אױסגעזען אַנדערש. אַ געפֿלעפֿטער, האָט עלי געשעפּטשעט: "משפּחה אַלף־בית!..."

ער האָט געקוקט װי די פֿייגעלעך שװעבן אין דער לופֿטן. אין שפּיץ פֿון דער כאָפּטע פֿייגעלעך־אותיות האָט ער דערקענט דאָס פֿייגעלע פֿון זײַן חלום – אַלף.

אַלע קינדערלעך־חיהלעך האָבן אָנגעהױבן פּאַטשן "בראַװאָ", װי זײ װאָלטן געזעסן אין צירק און געזען אַ מעשׂהדיקע פֿאָרשטעלונג. דער אַלטער אליהו האָט נאָך אָבער ניט פֿאַרענדיקט מיט זײַנע שײנע קונצן. ער האָט װידער פֿאַרריסן זײַן שנוק און שױן צװײ מאָל הױך אױסגעטראָמבעט. די קרױנען פֿון די אַלטע דזשאָנגל־בײמער אַרום דער זוניקער לאָנקע האָבן אָנגעהױבן זיך שטיל הױדען. און ס'איז געשען אַ נס. הונדערטער און אפֿשר טױזנטער דראַקאָנען־שמעטערלינגען האָבן פֿאַרפֿלײצט די זוניקע לאָנקע. זײ זײַנען געװען פֿון פֿאַרשײדענע קאָלירן: רױטע, אָראַנזש, געלע, גרינע, בלױע, טונקלבלױע, פֿיאָלעטע. ס'האָט אױסגעזען, אַז אַ רעגן־בױגן האָט זיך צעשפּרײט אױפֿן גרינעם גראָז, װי אַ כּישוף־טעפּעך.

גרױס איז געװען עליס פֿרײד, װען אױפֿן שפּיץ פֿון זײַן שנוק האָט זיך אַראָפּגעלאָזט זײַן אַלטער באַקאַנטער בלױער דראַקאָן דלת.

– שלום־עליכם, דלת! – האָבן געקװעלט עליס אױגן.

– עליכם־שלום! – האָט אים געענטפֿערט דראַקאָן־שמעטערלינג, – זעסט, איצט בין איך ניט עלנט. איך בין געקומען צו פֿליִען מיט מײַנע פֿרײַנד. זײ טראָגן אַלע די נעמען פֿון אַלף־בית. מיר זײַנען אײן גרױסע משפּחה.

יענע נאַכט האָט העלפֿאַנדל עלי לאַנג ניט געקאָנט אַנטשלאָפֿן װערן. ער איז געלעגן אױף זײַן געלעגער און געקוקט אַרױף, דורכן קלײנעם פֿענצטערל אױפֿן דאַך פֿון זײַן צימער. װײַט, װײַט אױבן האָט צו אים אַראָפּגעפֿינקלט זײַן באַקאַנט שטערנדל. עלי האָט נאָך דעמאָלט ניט געװוּסט, אַז אױך אין דער װעלט פֿון שטערן זײַנען דאָ שטערנדלעך, װאָס מע רופֿט זײ מיט די נעמען פֿון ייִדישן אַלף־בית.

"אַלף, בית, גימל —
פֿליט אַ טויב אין הימל,
דלת, הא, וואָוו —
קומט דער שפּיל אַ סוף,
זין, חית, טית, יוד —
גיי איך זוכן, באַהאַלט זיך גוט!

די חיהלעך זײַנען שוין אַזוי צוגעוווינט געוואָרן צו זייערע נײַע נעמען, אַז ווען די מאַמעס פֿלעגן זיי רופֿן אַהיים, האָט קיינער זיך ניט אָפּגערופֿן אויף זײַן אמתן נאָמען. נאָך מער: עס פֿלעגט טרעפֿן, אַז די קינדער, די עלטערן זאָלן ניט פֿאַרשטיין וועגן וועמען זיי סודען זיך, האָבן אָנגערופֿן זייערע חבֿרים מיט די נעמען פֿונעם אַלף־בית.

איין מאָל איז עלי געקומען אויף דער לאָנקע אין איינעם מיט זײַן זיידע. אַלע חיהלעך האָבן אויפֿגעהערט זיך שפּילן און דעם אַלטן אליהו אַרומגערינגלט. ער האָט זיי געבעטן זיך זעצן אויפֿן גראָז און צו זיי געזאָגט אַזוי:

– הײַנט איז בײַ מיר דער זוניקסטער טאָג אין מײַן לעבן. כ'האָב געמיינט, אַז מײַנע גרויסע אַלטע אויערן וועלן שוין מער קיין מאָל ניט הערן אַ ייִדישן אות. אַז די שיינע קלאַנגען פֿון מײַן קינדשאַפֿט און יוגנט זײַנען געבליבן פֿאַרטויבט אויף שטענדיק. איצט זע איך, כ'בין געווען ניט גערעכט. אַז מע לעבט, דערלעבט מען... אָט דאָס איז ייִדיש!

ער האָט זיך אויסגעדרייט צו זײַן אייניקל, און אַלע האָבן דערזען, אַז לעבן עליס פֿיס שטייט אַ מאָדנע קעסטעלע, פֿון וועלכן עס שטעקט אַרויס אַ גרויסער בלעכענער אויער. נאָר לייבעלע אַריה האָט געוווּסט, אַז די זאַך הייסט גראַמאָפֿאָן.

עלי האָט אַ דריי געטאָן דאָס הענטל בײַ דער זײַט פֿונעם גראַמאָפֿאָן און איבער דער זוניקער לאָנקע האָט זיך דערהערט דאָס שיינע לידעלע וועגן "ייִדיש":

אויפֿן פּריפּעטשיק ברענט אַ פֿײַערל
און אין שטוב איז הייס,
און דער רבי לערנט קליינע קינדערלעך
דעם אַלף־בית...

אַ חגא אויף דער זוניקער לאָנקע

אויף דער זוניקער לאָנקע איז, ווי שטענדיק, געווען זשומיק און פֿריילעך. אַז העלפֿאַנדל עלי לערנט דעם אַלף־בית, האָט מאַלפּעלע מאַניע צעפּויקט אַלע זײַנע חבֿרים. זי האָט שוין געוווּסט, אַז איר נאָמען הייבט זיך אָן פֿונעם אות ״מם״. מאַניע האָט דערמיט זייער שטאָלצירט און געהייסן אַלעמען זי רופֿן נאָר ״מם״.

איצט האָבן אַלע עליס פֿרײַנד פֿון דער זוניקער לאָנקע געוואָלט אויך האָבן אַ קורצן און שיינעם נאָמען פֿונעם אַלף־בית. אין אַ טאָג איז עלי אַרויף אויפֿן סאַמע שפּיץ פֿון דעם זוניקן בערגל און געהייסן זײַנע פֿרײַנד זיך אויסשטעלן אַרום אים. מיט זײַן שנוק האָט ער אָנגעוויזן יעדעס מאָל אויף אַן אַנדער חבֿרל און הויך אויסגערופֿן זײַן נײַעם נאָמען:

– הירש־הערשעלע – ״הא״, וואָלף־וועלוועלע – ״וואָוו״, זעברעלע־זעלמע – ״זיין״... – און אַזוי אַן אות נאָך אַ אות.

ווען ס׳איז געקומען צום צווילינג פֿיקסלעך – איין פֿיקסל האָבן אַלע גערופֿן מיטן צונאָמען ״געלער״, און דאָס צווייטע פֿיקסל – ״רויטער״, – האָט עלי זיך אויף אַ רגע פֿאַרלוירן. ער וואָלט זיי אַוודאי ביידע געדאַרפֿט אָנרופֿן מיטן אות ״פֿא״. אינעם אַלף־בית איז אָבער דאָ נאָר איין אות ״פֿא״. וואָס זשע טוט מען מיטן צווייטן פֿיקסל? אין אַזעלכע שווערע פֿאַלן דערמאָנט זיך עלי אין זײַן זיידן. אויך איצט איז אַזוי געשען, און עלי האָט דערהערט ווי דער זיידע זאָגט אים: ״זאָל דער ׳געלער׳ זײַן אַ ׳פֿא׳ און דער ׳רויטער׳ – אַ ׳פּא׳!״ – און אַזוי איז געבליבן. איצט האָט מען שוין תּיכּף דערקענט, ווער איז פֿון זיי ווער, ווײַל איין פֿיקסל האָט מען גערופֿן ״פֿא״, און דאָס צווייטע פֿיקסל – ״פּא״.

די קורצע קלינגעוודיקע נעמען זײַנען זייער געפֿעלן געוואָרן די חיהלעך. באַזונדערס זײַנען זיי צו ניץ געקומען בײַם שפּילן זיך. די באַליבסטע שפּיל אויף דער זוניקער לאָנקע איז געווען ״באַהעלטערלעך״. די חיהלעך האָבן אין איר געשפּילט ווי אַלע קינדערלעך אויף דער וועלט. איין חיהלע האָט געזשמורעט, דאָס הייסט, פֿאַרמאַכט די אויגן, און די אַנדערע חיהלעך האָבן זיך באַהאַלטן. און דאָך, איז עס איצט אויף דער זוניקער לאָנקע פֿאָרגעקומען אַ ביסל אַנדערש. דאָס חיהלע, וואָס האָט געוואַרט ביז זײַנע חבֿרימלעך וועלן זיך באַהאַלטן, האָט אויף אַ קול אָנגערופֿן די ערשטע צען אותיות פֿונעם אַלף־בית:

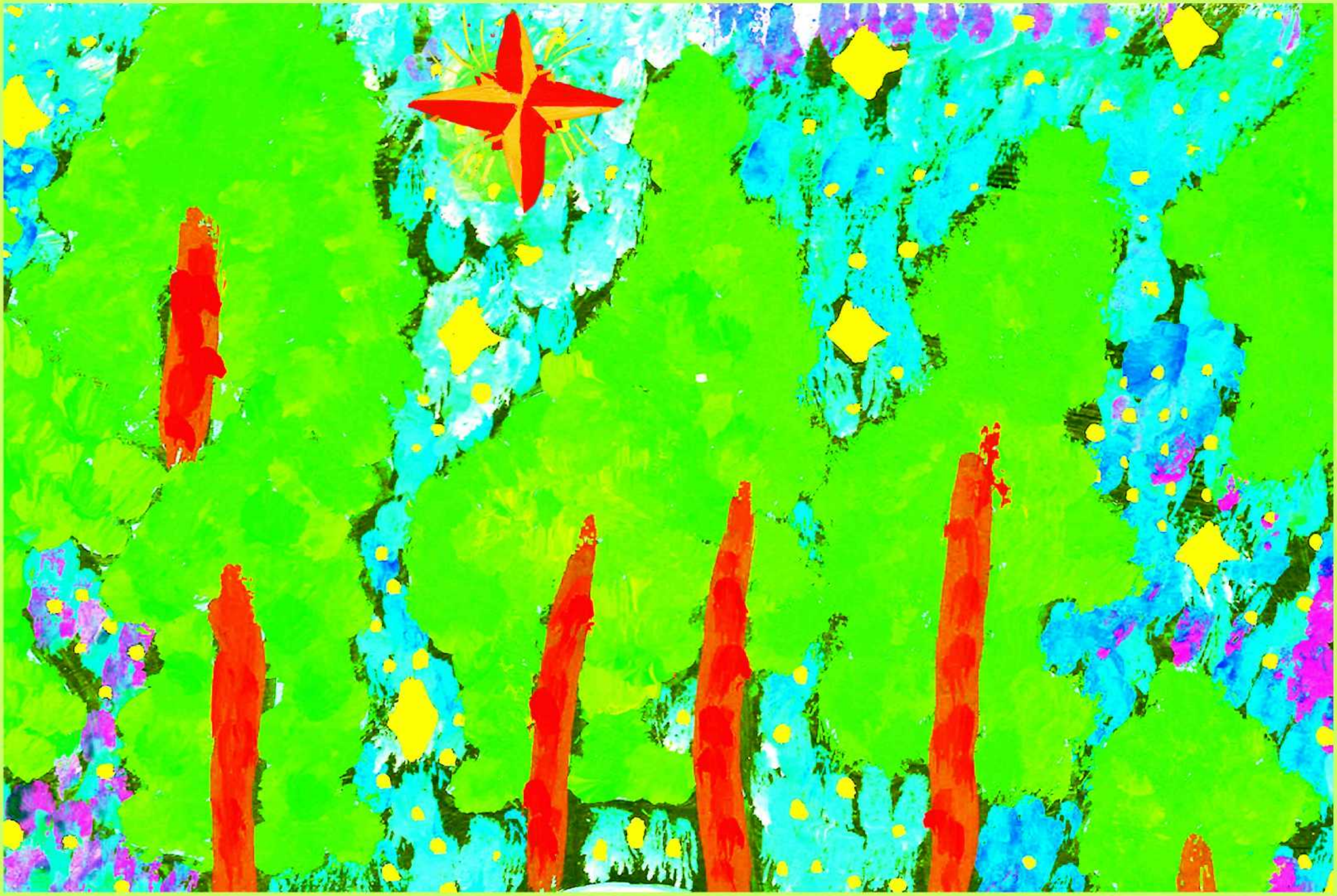

אויגן. דאַרף מען אין זיי אַרײַנקוקן וועט זי אַוועק.“ האָט עלי אַזוי געטאָן. ער האָט זיך אויסגעדרייט און מיט זײַן לאַנגן שנוק ”אַרײַנגעקוקט“ אין דעם קוסט. צערוקט די צווײַגלעך, האָבן עלי און מאַניע דערזען זיצן אויף אַ בלעטל אַ הימל־בלויע באַשעפֿעניש.

– ווער ביסטו? – האָט געפֿרעגט דאָס מאַלפּעלע, אַרויסקוקנדיק פֿון הינטער עליס גרויסן אויער.

– איך בין דראַקאָן... – האָט שעמעוודיק געזאָגט דאָס קליינע באַשעפֿעניש.

– דראַקאָן? – האָבן עלי און מאַניע געפֿרעגט אין איין אָטעם.

מאַלפּעלע איז באַלד אַראָפּגעשפּרונגען פֿון עליס קאָפּ. עלי אַליין האָט זיך פּאַוואָליע צוגעשאַרט נענטער צום קוסט.

– דראַקאָנען זײַנען גרויסע און בייזע, – האָט זיך געחידושט עלי, – זיי שפּײַען מיט פֿײַער...

– יאָ, יאָ, – האָט אונטערגעכאַפּט מאַניע, – זייער גרויסע און זייער בייזע! און דו ביסט קליין און בלוי!

דער קליינער דראַקאָן האָט זיך צעוויינט. גרויסע טרערן זײַנען געפֿאַלן פֿון זײַנע בלויע אויגן.

– איך בין דראַקאָן אַ שמעטערלינג, – האָט ער זיך פֿאַרענטפֿערט, – איך האָב אַליין מורא פֿאַר פֿײַער. מײַנע פֿליגעלעך זײַנען זייער דין און וואָלטן באַלד פֿאַרברענט געוואָרן.

עלי האָט גלײַך רחמנות געהאַט אויפֿן דראַקאָן־שמעטערלינג און געזאָגט:

– מיר גלייבן דיר, אַיאָ, מאַניע?

– יאָ, יאָ... ווי זשע רופֿט מען דיך?

בלויער דראַקאָן־שמעטערלינג האָט אומעטיק אויפֿגעהויבן די אויגן צו עלין און מאַניען, און שטיל געזאָגט:

– קיינער רופֿט מיך נישט, ווײַל איך האָב נישט קיין פֿרײַנד...

– מיר וועלן זײַן דײַנע פֿרײַנד! – האָט זיך דערפֿרייט מאַניע.

– אמת, – האָט באַשטעטיקט עלי, – מיר וועלן דיך רופֿן ”דלת“!

– דלת, – האָט שיִער נישט אויסגעזונגען דראַקאָן־שמעטערלינג, – אַזאַ שיינער נאָמען!

דער בלויער דלת האָט אַ פֿאָכע געטאָן מיט זײַנע פּרעכטיקע, דינע פֿליגעלעך און אַוועקגעפֿלויגן, זיך גיך צונויפֿגעגאָסן מיטן בלויען הימל.

– און איצט קענען מיר שוין גיין זוכן מײַן אות? – האָט זיך אײַנגעשפּאַרט מאַניע.

– גוט, – האָט צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ עלי, – אָבער פֿריִער לאָמיר פֿרעגן מײַן זיידן. צו גיין עפּעס זוכן, דאַרף מען וויסן אַהין דעם וועג.

– און וואָס איז מײַן אות?
איצט איז געקומען די צײַט, אַז עלי זאָל זיך פֿאַרטראַכטן.
– איך ווייס נאָך נישט... – האָט ער שטיל זיך אָנגערופֿן, – איך בין נאָך צו דײַן אות נישט דערגאַנגען.
מאַניע איז ממש אונטערגעשפּרונגען.
– פֿאַר וואָס זשע זיצן מיר דאָ, פֿאַר וואָס? – האָט זי אויסגעשריִען, – לאָמיר גיין!
– וווּהין גיין? – האָט עלי ניט פֿאַרשטאַנען.
– לאָמיר דערגיין צו מײַן אות!
עלי האָט געוואָלט דעם מאַלפּעלע דערקלערן, אַז פֿריִער דאַרף ער פֿאַרגעדענקען די אותיות, וואָס דער זיידע האָט אים אָנגערופֿן, און דערנאָך וועט ער קאָנען גיין ווײַטער.
– מע טאָר נישט איבערשפּרינגען די אותיות, – האָט געפּרוּווט דערווײַזן עלי, – זיי האָבן זייער סדר. אַזוי האָט געזאָגט מײַן זיידע.
מאַניע האָט אים שוין נישט געהערט. זי האָט זיך אַרום עלין גיך אַרומגעדרייט און געהאַלטן אין איין קלאָגן זיך:
– אַזוי איז שטענדיק! ווען עס קומט צו מיר, געפֿינט זיך אַ תּירוץ. דאָס צעבאַלעוועטע לייבעלע אַריה – איז אויפֿן ערשטן אָרט. דאָס פֿוילע בערעלע – איז אויפֿן צווייטן אָרט. די בייזע גאַנדז – איז אויפֿן דריטן אָרט, און אַפֿילו דער שרעקלעכער דראַקאָן... – און פּלוצעם איז מאַלפּעלע מאַניע אַנטשוויגן געוואָרן.
זי איז איינס־צוויי אַרויפֿגעשפּרונגען עלין אויפֿן קאָפּ. זי האָט זיך באַהאַלטן הינטער זײַן גרעסערן אויער, און אים אַרײַנגעשושקעט:
– עמעצער זיצט אין די קוסטעס...
– ווו?
– דאָרט, ווו דײַנע הינטערשטע פֿיס שטייען.
עלי האָט זיך געוואָלט אויסדרייען, אַז זײַנע פֿעדערשטע פֿיס זאָלן זיך שטעלן אויפֿן אָרט, ווו עס שטייען איצט די הינטערשטע פֿיס. נאָר מאַלפּעלע מאַניע האָט אָנגעהויבן אויף אים צישען:
– ריר זיך נישט פֿון אָרט. דאָס עפּעס קאָן זיך נאָך, חלילה, אויף אונדז אַרויפֿוואַרפֿן!
עלי האָט מאַניען נישט געפֿאָלגט. ער האָט געדענקט ווי זײַן קלוגער זיידע אליהו האָט אים געלערנט: ''די מורא האָט גרויסע

דאָס מאַלפּעלע מאַניע און דער בלויער דראַקאָן

אַ גליקלעכער, וואָס זײַן זיידע אליהו האָט אים אויסגעלערנט עטלעכע ערשטע אותיות פֿונעם אַלף־בית, האָט עלי געהאַלטן זיי אין איין איבערחזרן. אַז קיינער זאָל אים ניט שטערן, האָט ער זיך אויסגעזוכט אין דזשאָנגל אַ שטיל ווינקעלע. ער איז געזעסן אויפֿן פּניאָק אונטער אַ פּאַלמע און אויסגעשריִען אויף אַ קול: אַריה־אַלף, בערעלע־בית, גענדזעלע־גימל...

דער זיידע האָט אים געהאַט דערקלערט: ״אַלץ, וואָס עס לעבט אויף דער וועלט, האָט אַ נאָמען. יעדער נאָמען הייבט זיך אָן פֿון אַן אייגענעם אות. דערמאָן זיך די נעמען פֿון דײַנע פֿרײַנד, וועט דיר זײַן גרינגער פֿאַרגעדענקען דעם אַלף־בית!״

האָט עלי אַזוי געטאָן. ווען עס איז געקומען צו דעם אות ״דלת״, איז בײַ אים אַרויסגעפֿלויגן פֿונעם מויל דאָס וואָרט ״דראַקאָן״. ער האָט אַזש אויפֿגעציטערט. עלי אַליין האָט אַ לעבעדיקן דראַקאָן קיין מאָל נישט געזען, און זײַן פֿרײַנד איז ער אויך נישט געווען. ער האָט נאָר געהערט, ווי דער אַלטער טיגער תּרח האָט דערציילט, אַז אַמאָל, אַמאָל האָבן אין די בערג געוווינט דראַקאָנען. זיי זײַנען געווען גרויסע און בייזע. בײַ נאַכט פֿלעגן זיי אַרויספֿליִען פֿון די היילן און אָנפֿאַלן אויף חיות. זיי האָבן פֿאַר קיינעם נישט מורא געהאַט. זיי האָבן געהאַט גרויסע שטאַרקע פֿליגלען און פֿון זייערע פּיסקעס האָט געשלאָגן אַ פֿײַער...

גראָד אין דעם מאָמענט האָט עלי דערפֿילט, ווי אויף זײַן קאָפּ איז עפּעס געפֿאַלן. ער איז נישט געווען קיין פּחדן, נאָר ווען מע טראַכט וועגן אַ דראַקאָן, הייבט מען אָן מורא האָבן, און מע פֿאַרמאַכט די אויגן.

– היי, עלי, – האָט ער דערהערט ווי מע רופֿט אים.

עלי האָט אויפֿגעעפֿנט די אויגן און דערזען אַ באַנאַן. דעם באַנאַן האָט געהאַלטן דאָס מאַלפּעלע מאַניע. זי איז ערשט אַראָפּ פֿון דער פּאַלמע. פֿריִער איז זי געזעסן אויבן און זיך צוגעהערט, ווי עלי שרײַט אַרויס די באַקאַנטע נעמען. פּלוצעם האָט זי דערהערט, ״דראַקאָן!״ – און פֿאַרלוירן אַ באַנאַן.

– וואָס טוסטו דאָ, וואָס? – האָט געפֿרעגט די נײַגעריקע מאַניע.

– איך... איך לערן דעם אַלף־בית. – האָט געענטפֿערט עלי.

– וואָס לערנסטו, וואָס?

האָט איר עלי דערקלערט, וואָס אַלף־בית מיינט, און ווי אַזוי איז בעסער פֿאַרגעדענקען די אותיות.

דאָס מאַלפּעלע מאַניע האָט זיך אַ ווײַלע פֿאַרטראַכט, דערנאָך געזאָגט:

אויפֿן פּריפּעטשעק ברענט אַ פֿײַערל...

אין דעם מאָמענט האָט אַריה אויסגעשריִען צו זײַן חבֿר:

– נו, עלי, טו עס! – און עלי, פֿאָלגנדיק דעם חבֿרס עצות, האָט אַרײַנגעשטופּט זײַן שנוק אינעם גרויסן בלעכענעם אויער פֿונעם גראַמאָפֿאָן.

– האָסט זיי געכאַפּט? – האָט געפֿרעגט אַריה.

די קלאַנגען פֿונעם לידעלע האָבן אָנגעהויבן פֿאַרפֿאַלן ווערן, ווי קליינע פֿײַערלעך אין דער פֿינצטער וואָלטן זיך אויסגעלאָשן – איין פֿײַערל נאָך אַ צווייטן – ביז דאָס שיינע לידעלע האָט זיך איבערגעריסן.

– וואָס זאָל איך טאָן איצט, אַריה? – האָט עלי אויסגעפֿאָנפֿעט.

– שלעפּ פּאַוואָליע אַרויס דײַן שנוק, די פֿייגעלעך זאָלן זיך ניט צעפֿליִען! – האָט קאָמאַנדעוועט אַריה.

– איך קען ניט... מײַן שנוק איז געבליבן שטעקן אינעם גראַמאָפֿאָן...

גראָד בײַ די ווערטער עליס האָט זיך אומגעקערט אַהיים דער אַלטער אליהו.

– וואָס קומט דאָ פֿאָר? – האָט ער געפֿרעגט, – וואָס האָט דײַן שנוק פֿאַרלוירן אין מײַן גראַמאָפֿאָן?

געענטפֿערט האָט אַריה:

– עלי האָט געוואָלט כאַפּן די פֿייגעלעך פֿון דער משפּחה אַלף־בית, איז ער אַרײַנגעקראָכן מיט זײַן שנוק אין אײַער גראַמאָפֿאָן, נאָר געבליבן דאָרטן שטעקן – ניט ער אַהין, ניט די פֿייגעלעך אַהער... כ'האָב אים געזאָגט, אַז ער איז צו גרויס...

עס האָט זיך געדאַכט, אַז אַריה וועט שוין קיין מאָל ניט אויפֿהערן צו רעדן. ס'איז אָבער מיטאַמאָל געוואָרן שאַ־שטיל.

– כ'פֿאַרשטיי שוין אײַערע פֿאַנטאַזיעס, – האָט צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ דער זיידע, און זיך שווער אַוועקגעזעצט אין זײַן ברייטן פֿאָטעל. ער האָט זיך אַ קראַץ געטאָן צווישן די גרויסע אויערן, ווּ עס באַלהאַלטן זיך אויס זײַנע קליגקסטע געדאַנקען און געזאָגט מיט אַ זיפֿץ:

– אַ ברירה האָבן מיר: אָדער לאָזן עלין אָן אַ שנוק, אָדער דעם גראַמאָפֿאָן – אָן עלין.

– בעסער דאָס צווייטע!... – האָבן עלי און אַריה אויסגעשריִען.

אויפֿן וועג אַהיים האָט עלי יעדעס מאָל צוגעטראָגן צו די אויגן דעם שפּיץ פֿון זײַן שנוק, צו זען, צי ער איז אויפֿן אָרט.

– מע דאַרף זוכן אַן אַנדער וועג זיך צו באַקענען מיט דער משפּחה אַלף־בית, — האָט ער געזיפֿצט.

אַריה, אויסער זײַן טבֿע צו רעדן אַ סך, האָט געשוויגן. ער האָט זיך געבייזערט אויף זײַן חבֿר: צו האָבן אַזאַ לאַנגע נאָז, האָט ער געטראַכט, און דורכוואַלגערן אַזאַ גאָלדענעם פּלאַן.

– דו האָסט ניט קיין פֿליגלען!...
דער שנוק בײַם העלפֿאַנדל האָט זיך אומבאַהאָלפֿן אַראָפּגעלאָזט.
– אויב אַזוי, – איז עלי שוין גרייט געווען זיך צעוויינען, – וועל איך קיין מאָל ניט קענען זיך באַקענען מיט דער משפּחה אַלף־בית און פֿאַרשטיין ייִדיש?!
– ס'איז דאָ אַן אַנדער וועג! – האָט שוין אַריה פֿאַנטאַזירט, – די משפּחה אַלף־בית געפֿינט זיך אין דײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן פֿאַרשפּאַרט, ווי אין אַ שטײַג...
– דו האָסט דאָך אַליין פֿריִער געזאָגט, אַז זיי פֿליִען אַרויס...
– ריכטיק! – האָט אים איבערגעשלאָגן אַריה, – אָבער ווען פֿליִען זיי אַרויס?
עלי האָט זיך אַ קראַץ געטאָן מיטן שפּיץ־שנוק אינעם קלענערן אויער, ווי זײַן פֿרײַנדס פֿראַגע וואָלט געבליבן שטעקן.
– ווען... ווען... – האָט געשטאַמלט עלי, און סוף־כּל־סוף, אַרויסגעשטאַמלט: – ווען דער זיידע דרייט אָן די שוואַרצע פּלאַטע.
– בינגאָ! ניט אומזיסט איז דײַן זיידע אַ חכם!
– וואָס זשע ווײַטער? – האָט אַ פֿאַרלוירענער געפֿרעגט עלי.
אַריה האָט זיך געשטעלט אויף די פֿיס און פֿעסט אַ זאָג געטאָן:
– מע דאַרף גיין צו דײַן זיידע!
דער וועג פֿון דער זוניקער לאָנקע צו עליס זיידע איז געווען ניט קיין לאַנגער; ער זאָל ווערן נאָך קירצער האָט אַריה געענוי דערציילט דעם חבֿר וועגן זײַן גאָלדענעם פּלאַן. עלי האָט זיך צוגעהערט און זיך געחידושט: מסתּמא, האָט אַריה אויך זייער אַ קלוגן זיידע.
צוגעקומען צו אליהוס ווױנונג, האָט זיך ערשט אַרויסגעוויזן, אַז דער אַלטער איז ניט אין דער היים.
– אפֿשר איז עס אַפֿילו בעסער, – האָט אַריה באַמערקט, – קיינער וועט זיך ניט אַרײַנמישן...
– אָבער מיר ווייסן ניט, ווי אַזוי אָנצודרייען דעם גראַמאָפֿאָן, – האָט זיך אָנגערופֿן עלי.
– דו ווייסט ניט, און איך ווייס יאָ!
זיי זײַנען צוגעקומען צום גראַמאָפֿאָן. די שוואַרצע פּלאַטע איז שוין געהאַט געלעגן אויפֿן קעסטעלע, נאָך פֿון נעכטן, ווען די צוויי חבֿרים זײַנען דאָ געווען. אַריה האָט זיך אָנגעכאַפּט פֿאַרן הענטל בײַ דער זײַט פֿונעם קעסטעלע און עס עטלעכע מאָל אַ דריי געטאָן. דער גראַמאָפֿאָן האָט אויפֿגעלעבט. די פּלאַטע האָט זיך אָנגעהויבן דרייען און ס'האָט זיך דערהערט דאָס באַקאַנטע לידעלע:

עלי און אַריה זוכן אַ וועג זיך באַקענען מיט דער משפּחה אַלף־בית

העלפֿאַנדל עלי און לייבעלע אַריה זײַנען געלעגן נאַזנדיק אויפֿן סאַמע שפּיץ זוניקן בערגל. ביז אַהער האָבן זיי זיך פֿון דעם בערגל אַראָפּגעקײַקלט, און איצט געקוקט אין הימל אַרײַן. אַז מע קוקט ווײַט־ווײַט אַרויף אין בלאָ, קומען אין קאָפּ פֿאַרשיידענע פֿאַנטאַזיעס.

– ווען איך וואָלט געווען אַ פֿייגעלע, – האָט פֿאַנטאַזירט עלי, – וואָלט איך זיך פֿאַרחבֿרט מיטן פֿייגעלע אַלף און מיט אַלע אַנדערע זײַנע ברידער און שוועסטער פֿון דער משפּחה אַלף־בית.

– אָבער די משפּחה אַלף־בית וווינט דאָך אין דײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן, – האָט באַמערקט אַריה.

– ריכטיק...

– דו ביסט צו גרויס, כּדי זיך צו באַזעצן אין דײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן! – האָט אַריה דערקלערט זײַן חבֿר.

עלי האָט אַ רגע געשוויגן, נאָך אַלץ טרוימעריש אָנגעשטעלט זײַן בליק אַרויף, ווי ער וואָלט זיך שוין געהאַט געזען פֿליִען, און געזאָגט:

– אַז איך וואָלט געוואָרן אַ פֿייגעלע, וואָלט איך שוין געפֿונען אַ וועג ווי אַזוי אַרײַנפֿליִען אין מײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן.

איצט האָט שוין אַריה אַ רגע געשוויגן.

– איך ווייס דעם וועג צו דער משפּחה אַלף־בית! – האָט ער זיך באַרימט.

ער האָט זיך צוגערוקט נענטער צום חבֿר און אים אַײַנגערוימט אינעם קלענערן אויער דעם גרויסן סוד.

– זיי פֿליִען אַרײַן אין דײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן מיטן זעלבן וועג, וואָס זיי פֿליִען פֿון דאָרטן אַרויס!

אַוודאי, קיין בעסערער וועג קאָן ניט זײַן. עליס שנוק האָט זיך פֿאַרריסן אַרויף און איז שוין גרייט געווען צו טראָמבען פֿאַר פֿרייד. אָבער אַריה האָט אים אָפּגעשטעלט:

– דיר וועט עס ניט העלפֿן!

– פֿאַר וואָס? – האָט זיך פֿאַרחידושט עלי.

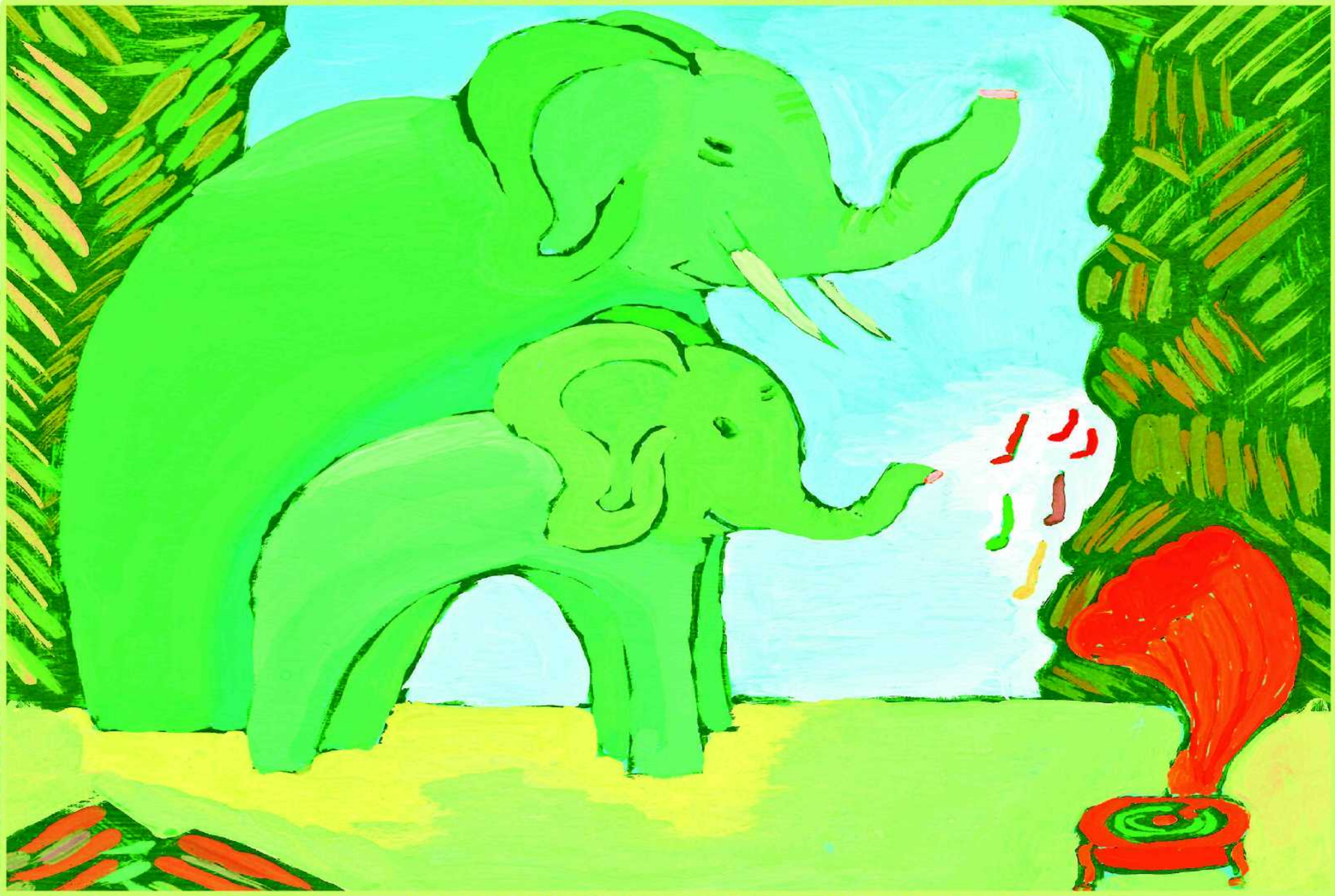

– ווי קאָן מען דען הערן אַ זאַך, אַז מע זעט זי ניט! – האָט אַריה געהויבן זײַנע אַקסלען.
עלי האָט אַ רגע געשוויגן. זעט אויס, אַז זײַן חבֿר איז געווען גערעכט.
– גוט! – האָט ער באַשלאָסן, – לאָמיר גייען צו מײַן זיידן. וועסטו זען דעם גראַמאָפֿאָן און הערן דאָס שיינע לידעלע וועגן "ייִדיש".
גאָר אין גיכן זײַנען שוין ביידע חבֿרים געשטאַנען אַנטקעגן דעם אַלטן אליהו.
– דאָס איז אַריה, מײַן חבֿר, – האָט זיך אָנגערופֿן עלי, און איז באַלד אַריבער צו דער זאַך, – ער וויל זען און הערן דײַן גראַמאָפֿאָן.
דער אַלטער האָט ניט באַלד געענטפֿערט; באַטראַכט אַ ווײַלע זײַן אייניקלס חבֿר, ווי אָפּגעשאַצט, צי ס'איז כּדאַי דעם קליינעם צעשויבערטן לייבעלע ווײַזן אַזאַ אוצר. ענדלעך, האָט ער שטיל געזאָגט:
– אַריה קאַפּויער, עלי פֿאַרקערט.
די חבֿרים האָבן זיך איבערגעקוקט און צוזאַמען געפֿרעגט:
– וואָס מיינט עס?
– אַזוי, קינדערלעך, זאָגט מען אויף ייִדיש.
– דאָס אַלץ? – האָבן עלי און אַריה זיך געחידושט.
– אַלץ און... נאָך אַ ביסעלע... – האָט, ווי זײַן שטייגער איז, אַ שמייכל געטאָן זיך אונטערן שנוק דער אַלטער חכם.
ער האָט אָנגעדרייט דאָס הענטל אויפֿן גראַמאָפֿאָן און ס'האָט זיך דערהערט דאָס שיינע לידעלע וועגן "ייִדיש".
אויפֿן וועג אַהיים האָט אַריה געפֿרעגט בײַ זײַן חבֿר:
– ווי אַזוי האָט דײַן זיידע גלײַך דערקענט, אַז איך טו אַלץ קאַפּויער, און דו – פֿאַרקערט?
עלי האָט ניט באַלד געענטפֿערט. ווי אַ חכמס אייניקל האָט ער געוואַרט צו פֿאַלן אויף אַ געדאַנק. און ער איז געפֿאַלן:
– מסתּמא, איז עס בײַ אונדז אָנגעשריבן אויפֿן פּנים...
אַריה האָט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ:
– מסתּמא... – און צוגעגעבן: – אַ שאָד נאָר, וואָס פֿון דעם שיינעם לידעלע "ייִדיש" ווערט מען ניט זאַט!

– כ׳מיין, ער איז בײַ דיר איצט פּונקט קאַפּויער...

– קאַפּויער? – האָט איבערגעפֿרעגט אַריה.

– נו יאָ... דאָרט, ווו עס דאַרפֿן זײַן דײַנע פֿיס, געפֿינט זיך דער קאָפּ, – האָט עלי זיך פֿאַרחידושט. ער אַליין האָט עס פֿאַרשטאַנען ערשט איצט.

– אויב אַזוי, – האָט אַריה זיך דערפֿרייט, – ווייס איך שוין ווי עס זעט אויס דאָס פֿאַרקערטע פֿון קאַפּויער!

ער האָט זיך געשטעלט אויף זײַנע פֿיר פֿיס, אַ טרייסל געטאָן מיטן קאָפּ, ווי געוואָלט זיך איבערצײַגן, אַז ער איז שוין ווידער אויפֿן אָרט, און געזאָגט:

– דײַן זיידע איז טאַקע אַ גרויסער חכם! – זיך אַרומגעקוקט, האָט אַריה פֿאָרגעלייגט: – לאָמיר אַרויפֿקריכן אָט אויף יענעם בערגל און זיך פֿון דאָרט אַראָפּקײַקלען.

עלי האָט זיך אַ קראַץ געטאָן מיטן שפּיץ־שנוק צווישן די אויערן, פּונקט ווי זײַן זיידע טוט עס, ווען ער וויל אַרויסקראַצן אַ קלוגן געדאַנק.

– איך וויל דיר דערציילן וועגן דעם פֿייגעלע אַלף... – האָט ער זיך אָנגערופֿן.

– פֿייגעלעך האָב איך ניט ליב, – האָט אים באַלד אָפּגעהאַקט זײַן חבֿר, – זיי האָבן פֿליגלען און ס׳איז זיי שווער צו כאַפּן.

– דאָס פֿייגעלע אַלף, איז ניט אַזאַ פֿייגעלע ווי אַלע אַנדערע... – האָט עלי געפּרוּווט צו דערקלערן עפּעס זײַן חבֿר, – עס זינגט וועגן "ייִדיש".

– "ייִדיש"?... וואָס איז דאָס, מע קען עס עסן?

עלי האָט אָנגעבלאָזן זײַן שנוק. אַ סימן, אַז ער בייזערט זיך.

– שטענדיק רעדסטו נאָר וועגן עסן!

אַריהן האָט עס ניט געאַרט. פֿאַרשטייט זיך, די העלפֿאַנדן זײַנען וועגעטאַריער. זיי עסן ניט קיין פֿלייש. ס׳איז גענוג זיי אויסשטרעקן זייער שנוק צו אַ בוים מיט בלעטער, האָבן זיי שוין וואָס צו קײַען אַ גאַנצן טאָג.

– מילא... בלאָז זיך ניט אויף מיר, עלי, – האָט אַריה זיך אַ רײַב געטאָן מיט זײַן ברייטער נאָז אינעם חבֿרס בויך, – אַז מע קאָן עס ניט עסן, וואָס זשע איז עס אַזוינס, "ייִדיש"?

– "ייִדיש" איז אַזאַ שיין לידעלע, וואָס וווינט אין מײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן.

– "גראַמאָפֿאָן"?... איך האָב קיין מאָל אַזאַ זאַך ניט געזען.

– אַ גראַמאָפֿאָן דאַרף מען הערן...

ווי אַזוי עס זעט אויס דאָס פּאַרקערטע פֿון קאַפּויער

אין אַ טאָג איז העלפֿאַנדל עלי געקומען אויף דער זוניקער לאָנקע, וווּ עס שפּילן זיך זײַנע פֿרײַנד. דאָ איז שטענדיק לעבעדיק און פֿריילעך. ניט זעלטן האָט זיך אַ שפּיל געקאָנט אויסלאָזן אין אַ געשלעג. קיינער האָט זיך אָבער אויף דעם ניט אומגעקוקט, ווײַל צווישן קינדער פֿון חיות איז עס אַ געוויינטלעכע זאַך. דערצו פֿלעגן זיך די שלעגער גיך איבערבעטן און פֿאַרגעסן אין זייער קריגערײַ.

דערזען זײַן חבֿר, איז עלי צו אים צוגעקומען און געבליבן שטיין. לייבעלע אַריה איז געווען זײַן בעסטער חבֿר, און עלי האָט זיך געאײַלט אים וואָס גיכער צו דערציילן וועגן דעם פֿייגעלע אַלף, וועגן דעם לידעלע "ייִדיש" און דעם זיידנס ווונדערלעכן גראַמאָפֿאָן. נאָר זײַן חבֿר איז געשטאַנען מיטן קאָפּ אַראָפּ און מיט די פֿיס אַרויף. עלי האָט, נעבעך, ניט געוווּסט צו וועמען ער דאַרף רעדן.

– דאָס ביסטו, אַריה? – האָט ער פֿאַרחידושט געפֿרעגט.

– מ־מ־מע... – האָט אויסגעמעקעט אַריה.

– פֿאַר וואָס זשע שטייסטו קאַפּויער?

– מ־מע... – האָט ווידער אָנגעהויבן מעקען אַריה, ביז ער האָט אַרויסגעקוועטשט צווישן די ציין, – איך וויל וויסן ווי דאָס פּאַרקערטע פֿון קאַפּויער זעט אויס...

– איך פֿאַרשטיי ניט וואָס דו רעדסט? – האָט זיך קוים אײַנגעהאַלטן עלי.

– מײַן מ־מאַמע זאָגט, אַז איך טו אַלץ קאַפּויער... וויל איך זען, ווי עס זעט אויס דאָס פּאַרקערטע פֿון קאַפּויער...

– וואָס זשע זעסטו? – האָט מיט נײַגער געפֿרעגט עלי.

– דײַ־דײַ־דײַנע פֿיס... – האָט קוים געזאָגט אַריה.

– פֿיס?.. ריכטיק... – האָט זיך דערפֿרייט עלי, – און פֿון וואַנען זיי וואַקסן, זעסטו?

– יאָ... פֿון דיר, עלי...

– אַז מע זעט פֿון וואַנען די פֿיס וואַקסן, זאָגט מײַן זיידע, האָט מען אַ קאָפּ!

אַריה האָט אַ ווײַלע געשוויגן, דערנאָך זיך אָנגערופֿן:

– ווּ זשע איז מײַן קאָפּ?

– אָט איז ער! – האָט דער אַלטער אַרויסגעשלעפּט פֿון דאָרט אַ פֿאַרשטויבט קעסטעלע מיט אַ ריזיק־בלעכענעם אויער בײַ דער זײַט, נאָך גרעסער ווי בײַ אים אַליין.

עלי האָט זיך אָפּגערוקט אין אַ זײַט:

– וואָס איז דאָס? – האָט ער פֿאָרזיכטיק געפֿרעגט. דער זיידע האָט אַ בלאָז געטאָן אויף דעם קעסטעלע, און איצט האָט שוין עלי אַ ניס געטאָן.

– דאָס איז אַ גראַמאָפֿאָן! – האָט שטאָלץ געזאָגט דער אַלטער אליהו. – אמת, אַ גראַמאָפֿאָן אָן אַ פּלאַטע איז דאָס זעלבע, וואָס אַ העלפֿאַנד אָן שטויסציין.

זײַן געקנייטשטער שנוק איז ווידער אַרײַן אינעם פֿינצטערן ווינקל און זיך באַוויזן מיט אַ שוואַרצער פֿלאַכער זאַך, וואָס ער האָט אַרויפֿגעלייגט אויפֿן קעסטעלע.

– דײַן באָבע, זאָל זיך מיִען, האָט זייער ליב געהאַט דאָס לידעלע.

עלי האָט מיט גרויסע נײַגעריקע אויגן געקוקט, ווי דער זיידע דרייט אָן דאָס הענטל בײַ דער זײַט פֿונעם גראַמאָפֿאָן. דערנאָך האָט זיך פֿונעם גרויסן בלעכענעם אויער דערהערט אַ זשום, ווי אַ גרויסע מחנה מאָסקיטן וואָלטן פֿון דאָרטן אַרויסגעפֿלויגן. מיט אַ מאָל האָט אַ שטיל ציטערדיק קולכל אָנגעהויבן זינגען:

אויפֿן פּריפּעטשעק ברענט אַ פֿײַערל און אין שטוב איז הייס,
און דער רבי לערנט קליינע קינדערלעך דעם אַלף־בית...

– אַלף! – האָט עלי זיך אָנגעכאַפּט פֿאַרן באַקאַנט וואָרט, – אַזוי הייסט דאָך דאָס שיינע פֿייגעלע פֿון מײַן חלום?!

אַהיים איז עלי געגאַנגען אַ גליקלעכער. איינצלנע שטערנדלעך האָבן זיך קוים אָנגעזען צווישן די ברייטע ביימער־קרוינען. אים איז אָבער גענוג געווען אַפֿילו אַן איין און איינציק שטערנדל, ער זאָל אים קענען פֿאַרטרויען דעם גרויסן סוד: איצט ווייסט ער, וווּ עס וווינט דאָס פֿייגעלע אַלף.

– עס האָט זיך געמאַכט אַ נעסט אין מײַן זיידנס גראַמאָפֿאָן. – האָט דערציילט עלי דעם שטערנדל, – עס וווינט דאָרט מיט אַנדערע פֿייגעלעך פֿון דער משפּחה אַלף־בית... דער זיידע זאָגט, אַז ווען איך וועל זיך מיט זיי אַלע באַקענען און זיך פֿאַרחבֿרן, וועל איך פֿאַרשטיין, וואָס מיינט עס, "ייִדיש"...

דאָס ווײַטע שטערנדל האָט צו עלי געפֿינקלט, זיך געפֿרייט אין איינעם מיט אים, און מסתּמא, אַ ביסעלע מקנא געווען.

דער אַלטער חכם האָט אַ שמייכל געטאָן זיך אונטערן שנוק. אַ ווײַלע האָט ער געשוויגן, ווי ער וואָלט ווידער אײַנגעדרעמלט, און פּלוצעם אַ ניס געטאָן.

– צו געזונט, זיידע!

– אַ דאַנק... אַ ניס איז אַ סימן, אַז מע לעבט, – האָט דער אַלטער זיך נאָך ברייטער צעשמייכלט.

– וואָס מיינט עס? – האָט ווידער געפֿרעגט עלי.

– אַזוי זאָגט מען אויף ייִדיש... הער מיט קאָפּ:

ערגעץ אין דזשאָנגל האָט אַ העלפֿאַנד גענאָסן,

געפּלאַצט אויף אַ צווײַגל אין גאָרטן די קנאָספּן.

עלי איז אונטערגעשפּרונגען פֿאַר פֿרייד. ער האָט געשײַנט ווי אַ שטראַל אויף דער לאָנקע, אַרומגערינגלט מיט דעם דזשאָנגל־געדיכטעניש.

– כ'האָב פֿריִער ניט געוווּסט, אַז ווען אַ העלפֿאַנד גיט אַ ניס, קומט דער פֿרילינג אויף דער וועלט!

דער אַלטער אליהו האָט שטיל צוגעשאָקלט מיט זײַן קלוגן קאָפּ, ווי עס פּירט זיך בײַ די חכמים, וואָס ווייסן אַ ביסל מער איידער זיי זאָגן. דאָס אייניקל זײַנס האָט שוין צוגעגרייט פֿאַר אים אַ צווייטע קשיא:

– אפֿשר ווייסטו אויך, זיידע, ווי דאָס קליינע פֿייגעלע הייסט, וואָס האָט מיר אַרײַנגעזונגען אינעם אויער דאָס לידעלע "ייִדיש"?

– איך בין אין דײַן חלום ניט געווען, – האָט געענטפֿערט דער אַלטער, – ווי זשע קען איך עס וויסן...

דערזען, אַז זײַן אייניקל האָט זיך אויפֿגעהערט צו פֿרייען, האָט דער זיידע צוגעגעבן:

– געשיקט זיך, אַז לויט די אַלע סימנים, וואָס דו האָסט מיר אויסגעמאָלט, הייסט דאָס פֿייגעלע, "אַלף"...

"אַלף"! – האָט עלי הויך איבערגעחזרט נאָכן זיידן, – ווו ווינט עס? ווו קען איך עס אָפּזוכן, דאָס פֿייגעלע אַלף?

– אַ גוטע שאלה... – האָט שווער אָפּגעזיפֿצט דער זיידע.

מיטן שפּיץ־שנוק האָט ער זיך אָנגעהויבן קראַצן צווישן די אויערן, וואָס האָבן לײַכט געפֿאָכעט, אָפּטרײַבנדיק די בייזע מאָסקיטן. סוף־כל־סוף, האָט ער געזאָגט:

– אַז מע טראַכט, פֿאַלט מען אויף אַ געדאַנק.

נאָך די ווערטער האָט ער, ניט רירנדיק זיך פֿון אָרט, אויסגעצויגן זײַן שנוק און אָנגעהויבן מיט אים צו נישטערן אין אַ פֿינצטערן ווינקל.

דער חלום פֿון העלפֿאַנד עלי

וויַיט אין דזשאָנגל האָט געלעבט אַ קליין העלפֿאַנדל מיטן נאָמען עלי. אַ העלפֿאַנדל ווי אַלע אַנדערע העלפֿאַנדלעך, סײַדן בײַ אונדזער עלי איז איין אויער געווען קלענער פֿונעם צווייטן.

איין מאָל האָט עלי זיך פּלוצעם אויפֿגעכאַפּט אין מיטן דער נאַכט. וואָס איז? עס האָט זיך אים געחלומט, ווי אַ קליין פֿייגעלע זינגט אים אַרײַן אין אויער אַ שיין לידעלע, וואָס האָט נאָר איין וואָרט – "ייִדיש". ער האָט דערפֿילט אַ שטאָך אין האַרץ און זיך באַלד אויפֿגעכאַפּט.

עלי האָט זיך אַ קראַץ געטאָן מיטן שנוק אינעם קלענערן אויער. אַהין האָט אים דאָס פֿייגעלע אַרײַנגעזונגען דאָס אומבאַקאַנטע לידעלע "ייִדיש", גלײַך ווי ער וואָלט עס געקאָנט אַרויסשלעפּן און באַטראַכטן. ער האָט דאָס וואָרט ווידער דערהערט, נאָר שוין פֿון אינעווייניק, פֿון דעם זעלבן אָרט, ווו ס'האָט אים פֿריִער געגעבן אַ שטאָך.

דעם גאַנצן טאָג איז עלי אַרומגעגאַנגען אַ פֿאַרחלומטער. וועמען ער זאָל ניט געווען פֿרעגן, וואָס מיינט עס, דאָס וואָרט "ייִדיש", האָט עס קיינער קיין מאָל ניט געהערט און ניט געוווּסט. שוין פֿאַר נאַכט איז ער אָנגעקומען צו זײַן זיידע אליהו און האָט בײַ אים געפֿרעגט, צי ער ווייסט ניט, וואָס מיינט עס, דאָס וואָרט, "ייִדיש"?

דער אַלטער אליהו האָט געשמט איבער גאַנץ דזשאָנגל מיט זײַן חכמה. פֿון די וויַיטסטע און פֿינצטערסטע ווינקעלעך פֿלעגט מען שיקן צו אים שליחים צו פֿרעגן אַן עצה אָדער באַקומען אַ תּשובֿה אויף אַ שאלה. און כאָטש צומאָל פֿלעגט דער אַלטער העלפֿאַנד אײַנדרעמלען, האָבן זײַנע גרויסע ברייטע אויערן זיך שטיל געשווענקט אין דער ציכטיקער לופֿט, אויפֿכאַפּנדיק יעדן זיפֿץ און קרעכץ פֿונעם שליח.

אויך איצט האָט ער אויסגעהערט זײַן אייניקל מיט האַלב־פֿאַרמאַכטע אויגן. ווען עלי האָט אָבער אַרויסגעבראַכט אויף אַ קול דאָס וואָרט "ייִדיש", האָבן דעם אַלטנס אויערן אויפֿגעציטערט.

– וי... – האָט ער אָפּגעזיפֿצט, – און צוגעגעבן, – וי און ווי...

– וואָס מיינט עס? – האָט געפֿרעגט עלי.

– עס מיינט, מײַן קינד, ייִדיש.

– דאָס אַלץ מיינט ייִדיש? – האָט זיך געחידושט עלי.

– אַלץ און... נאָך אַ ביסעלע...

פֿייגעלע אַלף
פֿונעם אַלטן
גראַמאָפֿאָן

דער געמיינזאַמער פּראָיעקט פֿונעם אינטערנעץ־זשורנאַל ״ייִדיש בראַנזשע״, דער צײַטונג ״ביראָבידזשאַנער שטערן״ און דעם ביראָבידזשאַנער צענטער פֿאַר קינדער־שאַפֿונג.

ייִדיש בראַנזשע
Yiddish Branzhe

ביראָבידזשאנער שטערן

Биробиджанер штерн

קאָאָרדינאַטאָר פֿונעם פּראָיעקט: יעלענאַ סאַראַשעווסקאַיאַ

דאָס בוך איז אָפּגעדרוקט אויף די געלטמיטלען פֿונעם גראַנט פֿונעם פּרעזידענט פֿון דער רוסלענדישער פֿעדעראַציע פֿאַרן אַנטוויקלען די ציווילע געזעלשאַפֿט.

שותּפֿים פֿונעם פּראָיעקט: די אָרגאַניזאַציע ״היסטאָריש־קולטורעלע ירושה פֿון דער ייִדישער אויטאָנאָמער געגנט״ און די ביראָבידזשאַנער ייִדישע קהילה ״פֿרייד״.

Фрейд

אָפּגעדרוקט אין דער דרוקערײַ ״אָמעגאַ־פּרעס“, שט. כאַבאַראָווסק. טיראַזש: 200 עקזעמפּליאַרן.

העלפֿאַנד עלי און קלעפּטשיק־בעבטשיק

מחבר:
באָריס סאַנדלער

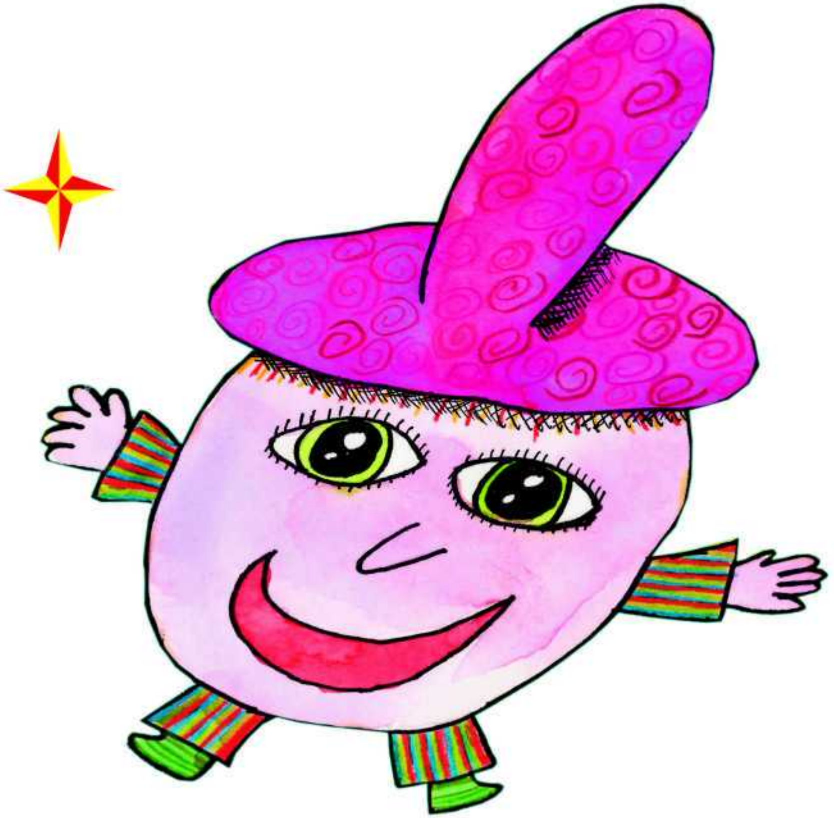

איבערזעצער: יעלענאַ סאַראַשעווסקאַיאַ

גראַפֿיקער: טאַטיאַנאַ איסטאָמינאַ

2018